

и ф @ с т @

НЕБА

половину
отримує
вуличний розповсюдвач

5 грн

#24

КОМФОРТ
СВОБОДИ

придбавши цей журнал, ви допоможете бездомним

ПРОСТО НЕБА – незалежний вуличний журнал, який розповсюджують на вулицях Львова безпритульні та соціально виключені особи.

НАША МЕТА

Метою розповсюдження журналу є залучення до соціальної інтеграції людей, що перебувають у скрутних життєвих обставинах. Девізом ПРОСТО НЕБА є «Працювати, не жебракувати». Ми схилиємося до думки, якщо людина взялася розповсюджувати журнал, вона прагне насамперед змінити своє життя. Крім того, це унікальна можливість покращити своє фінансове становище.

ЯК МОЖНА РОЗПОВСЮДЖУВАТИ ЖУРНАЛ
Якщо Ви – бездомна чи безробітна людина і бажаєте розповсюджувати журнал, звертайтеся у пункти розповсюдження:

ЛМГО «Спільнота взаємодопомоги «Оселя»
м. Львів-Винники, вул. І. Франка, 69
Центр обліку та нічного перебування
бездомних громадян
Вул. Кирилівська, 3-а

СПІВПРАЦЯ З ПРОСТО НЕБА

Ми завжди відкриті до співпраці як із соціально незахищеними верствами, так і з письменниками, художниками, фотографами та багатьма іншими, хто став на шлях боротьби проти бідності та соціальної несправедливості. Усі матеріали в журналі – добра воля дописувачів і волонтерів видання. Винагороди за подані до друку матеріали немає. Редакція залишає за собою право не повертати, не рецензувати надіслані матеріали і не погоджуватися з думкою авторів.

Запрошуємо рекламодавців до розміщення соціальної реклами, що пропагує здоровий спосіб життя та сприяє ефективному вирішенню актуальних проблем міста.

ПРОСТО НЕБА є членом Міжнародної асоціації вуличних видань. Проект реалізує ЛМГО «Спільнота взаємодопомоги «Оселя».

ПРОСТО НЕБА №24. КОМФОРТ СВОБОДИ

ЗМІСТ

Наше опитування	3
Мар'яна Соха. На Майдані не «бомжі»	4
Наші новини	5
After dark від Григорія Семенчука	5
Інтерв'ю з Данилом Яневським	6
Прогноз погоди від Максима Ольги	7
Олеся Саноцька. Чудо	8
Пігулка від голови від Миколи Шпаковського	9
Віка Мішук. 7 смертних страхів або «це Майдан, крихітко»	10
Green Lantern від Володимира Бєглова	11
Інтерв'ю з Катериною і Тарасом Паньо	12
Кароліна Козюра. «Ця стаття написана...»	14
Іван Байдак. Голодні ігри	15
Петро Дідула. Бути би не мало Олекси на Майдані	16
Оксана Хом'як. What if?	17
Інна Анісімова. Непростий «simple life»	18
Вірші: Юр Іздрик, Галина Крук	20
Ірвін Велш. Важка людина	22
Юр Іздрик. Свобода дада	26
Євгенія Сенік. Invert	28
Оксана Васьків-Кукул. Український слід австралійського тренду	30
Літературні рецензії	32
Timelines	34

International
Network of
Street Papers

Проект реалізується за фінансової підтримки
Міжнародного руху «Ємаус»

НАШІ КОНТАКТИ

ЛМГО «Спільнота взаємодопомоги «Оселя»
79495, м. Львів-Винники, вул. І. Франка, 69
Сторінка в Інтернеті www.emaus-oselya.org
E-mail: prosto_neba@yahoo.com
Тел./факс 032 296 33 03

Свідectво про державну реєстрацію
ЛВ №925/178р від 02.10.2009
Тираж – 3 000 примірників

Головний редактор
Мар'яна Соха

Дизайн і верстка
Юрій Іздрик

Над номером працювали
Григорій Семенчук, Максим «Ольга» Ліщенко,
Олеся Саноцька

Фото на обкладинці Ольги Закревської.
Фото номера – Ростислав Шлук,
Оксана Прохореч та ін.

Ілюстрації Оксани Васьків-Кукул,
Іллі Стронговського.

ПРАВИЛА РОЗПОВСЮДЖУВАЧІВ

1. Розповсюджувач має бути ввічливим, проявляти повагу до покупців та інших розповсюджувачів.
2. Розповсюджувач розповсюджує журнал відповідно до вартості, вказаної на обкладинці.
3. Розповсюджувач не має нав'язувати покупцеві журнал, а поважати його вибір придбати його, або ні.
4. Розповсюджувач обов'язково мусить мати при собі посвідчення розповсюджувача.

Увага: Якщо розповсюджувач знаходиться у стані алкогольного чи наркотичного сп'яніння, не беріть у нього журнал.

НАШЕ ОПИТУВАННЯ

Володимир Рибковський, 60 років, проживає в муніципальній нічліжці

Наталія Риженко, 56 років, проживає в муніципальній нічліжці

Як Ви ставитесь до Євромайдану?

Позитивно. Майдан дає змогу згуртувати сили і організувати людей, котрі розуміють, що в нинішній системі правління президента і його команди, зокрема в лиці прем'єр-міністра України, жити неможливо. Майдан дає надію, що ми ідемо в напрямку від покращення життя українців до стабільності в країні.

Я проти Майдану. Було б краще, якби гроші, що витрачаються на організацію Майдану, пішли б на щось цільове, та сама соціальна галузь, наприклад. Скажімо, на допомогу безпритульним дітям чи на той же ж ремонт аварійних будинків! Перемагають хороші, добрі справи, а не мітинги. Передусім, ми повинні цінувати своє, свою гривню, а не куплятися на європейську показуху. Най би молодь відстежувала, куди йдуть державні кошти, а не стовбичила б на Майдані.

Чи пов'яжете Ви проблему бездомності в Україні з тим, як влада керує державою?

У чиновників немає часу на розв'язання проблем бездомності в нашій країні. На сьогодні, враховуючи як політичну, так і економічну ситуацію, влада просто не звертає уваги на бездомних людей. Можливо тому, в бюджеті України немає дотацій на допомогу бездомним людям.

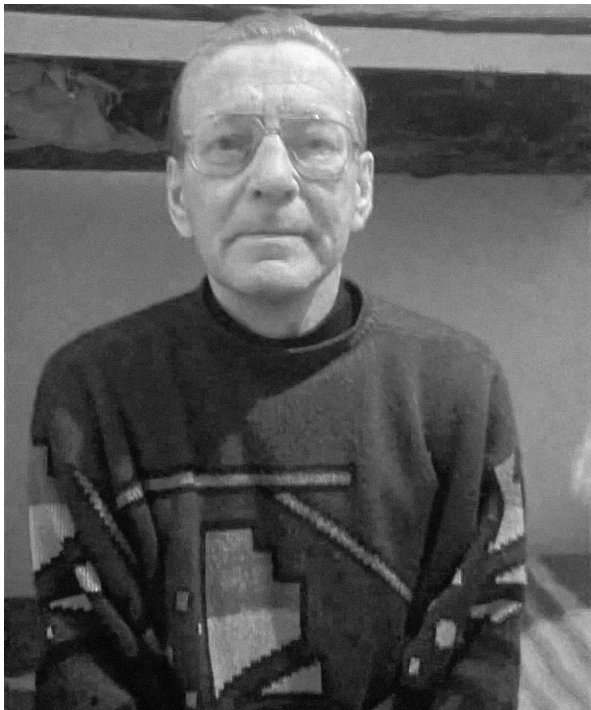
Тут, насамперед, винні ті люди, які опинилися на вулиці. Влада неспроможна забезпечити тотальний захист всіх потребуючих людей. Але я хочу мати певність, що влада опікуватиметься хоча б тими людьми, які звернулися по допомогу. Особисто я хочу спокійно, не боячись, ходити по вулицях міста.

Що, на Вашу думку, потрібно зробити в державі для того, щоб подолати явище бездомності? Як влада повинна захищати бездомних людей?

В державі треба вдосконалити систему підрахунку та обліку бездомних людей, працездатних забезпечувати роботою, хворих влаштувати в лікарні. Держава повинна захищати бездомних людей, створюючи притулки, де люди мали б змогу не лише зігрітися, але й відпочити. Більше б таких притулків, не лише у місті Львові, але й по всій Україні.

Держава має знати ціну тим коштам, аби не викидалося на вітер. Гроші можна виділити й на соціальний захист, але якщо їх розтринькати не за призначенням, то яка тоді з них користь? По-друге, держава зобов'язана створити мережу лікувальних закладів для бездомних людей, як-не-як, але ми повинні бути здоровими. Ну і нарешті визначитися з соціальними гуртожитками – не все ж життя в нічліжці жити!

Спількувався Максим «Ольга» Лішенко

..... НА МАЙДАНІ НЕ «БОМЖІ» .....

Добрі новини: про бездомних людей знову активно заговорили. Навіть більше, бездомні люди самі того не підозрюючи, спровокували багато дискусій: на Євромайдані вони чи не вони?

Першими про «бомжів» на Євромайдані почали говорити російські ЗМІ ще напевно до того, як справді безпритульні люди почали туди приходити. Вони шукали будь-яких інформаційних приводів, щоб дискредитувати Майдан в очах як російських, так і українських глядачів, які дивляться російське телебачення. Для того, щоб картинка була правдоподібнішою, на Майдан навіть спеціально привозили бездомних людей. Таке сталося з клієнтами державної нічліжки у м. Николаєві. Близько 30 осіб просто завантажили у машину, випустили аж в Києві на Майдані і нібито пообіцяли гроші, якщо вони будуть ходити перед камерами.

Та крім силоміць завезених, на Євромайдан справді приходять безпритульні люди. Вони там їдять, беруть теплий одяг та гріються біля вогню. Ніхто їх з Майдану не виганяє, їм ні в чому не відмовляють, проте їхня присутність викликає занепокоєння серед активістів. І це зрозуміло, адже їхня справжня мотивація – це швидше за все, не позиціонування якоїсь громадянської позиції, а банальне задоволення базових потреб. Тому їхню присутність толерують, але учасниками Євромайдану не вважають. Більше того, активісти (як і багато людей у нашій державі) не знають, що з ними робити. Вони навіть зверталися до громадських організацій, щоб ті допомогли їм вирішити цю проблему.

Присутність безпритульних людей у центрі міста нібито занепокоєна і влада. Нардеп від Партії регіонів В. Лук'янов «відповідаючи» російським і провладним ЗМІ говорить, що на Майдані зібрані безпритульні і безхатьки. «Звідки їх назбирала опозиція – важко сказати», – щиро дивується на камеру депутат. А дійсно? Звідки у нашій країні, при такому ВВП і постійному «покращенні» можуть бути безпритульні люди? Це не інакше як проєкт, підтриманий грантом США.

Усі ці штучно створені новини про «бомжів Євромайдану» зі сайтів, що закінчують на .ru, а також занепокоєння активістів у тому, щоб їх раптом не переплутали з безпритульними людьми, спровокували у мене логічне запитання: **а хіба велика кількість безпритульних людей не є найкращою демонстрацією того, що щось у нашій країні йде не так?**

Заступивши на пост Президента, Янукович одним з перших підписав Указ «Про невідкладні заходи з подолання бідності», який визначав подолання бідності, перш за все її найгостріших проявів, «найважливішим пріоритетом у здійсненні реформ в Україні – соціальній державі, яка має на меті впровадження європейських стандартів життя».

Вже через рік Комітет з питань соціальної політики та праці визнав незадовільною роботу Кабінету Міністрів щодо забезпечення виконання цього указу. Рівень бідності не те, що не зменшився, «до категорії бідних потрапили освічені, кваліфіковані і працюючі у режимі повної зайнятості групи населення (працівники бюджетних установ та організацій освіти, культури, науки, охорони здоров'я, соціальні працівники, державні службовці, інженери тощо). Через низькі зарплати і пенсії вони не мають можливості в умовах стрімкого зростання цін і тарифів прогнати свої сім'ї і забезпечити їх найнеобхіднішим», – звітували члени Комітету.

До кінця 2013 року ситуація майже не змінилася. Сучасне населення України – це 5% заможних людей, 20% – навіть не середній клас, а група, яка б могла стати основою для формування середнього класу, 40-50% населення – це люди, які мають невизначений соціальний статус, 12-15% – це люди, які перебувають недалеко від межі бідності, недотягуючи до середніх суспільних стандартів і 10-12% – це люди вкрай бідні (хоча я впевнена, що тут не рахували безпритульних людей, які перебувають поза сферою державних соціальних закладів). Таку статистику озвучила завідувач відділу дослідження рівня життя Інституту демографії та соціальних досліджень імені Птухи Національної академії наук України Людмила Черненко. Отже, 75% населення України вже або живуть в бідності, або дуже близько від неї, при цьому

бідними себе вважають 65% українців. І це не дивно, адже середня українська родина понад половину своїх доходів витрачає на харчі.

Тепер у мене наступне питання: **хіба на Майдані не стоять люди, яким набридло жити в бідності?** Євроінтеграція, крім всього іншого, передбачає підвищення добробуту населення, яке у нас «відбувається» тільки в урядових звітах.

Під кінець року, міністр соціальної політики Наталя Королевська відвідувала: «Незважаючи на усі економічні складнощі, нам вдалося втримати ситуацію на ринку праці та досягти певного поліпшення. Рівень безробіття за методикою МОП у першому півріччі скоротився до 7,5%. На фоні країн ЄС, де середній рівень безробіття складає 11%, ми виглядаємо досить перекожливо».

Ну хоч щось. Хоч виглядаємо перекожливо. Виходить, що українці краще працевлаштовані, ніж європейці (не буду тут заглиблюватися у питання валідності методики підрахунку рівня безробіття, тільки напишу, що ті ж самі безпритульні люди знову не потрапили у статистичну картину). Та навіть якщо повірити у цифри, які наводить Міністерство, тоді з'являється чергове запитання: чому українці, які працевлаштовані краще, ніж європейці, за рівнем купівельної спроможності, знаходяться на 39 місці серед 42 європейських країн? (дані міжнародної компанії GfK). Яка користь із зайнятості, якщо вона не дозволяє забезпечити життєдіяльності людей? Чи може вона забезпечити тих 10 олігархічних кланів, які контролюють 80% української економіки?

Найменший рівень безробіття, найнижча купівельна спроможність і три чверті населення, які потерпають від бідності. **Може, якби сьогодні люди не організували Євромайдан, то через кілька років там би стояли лише безпритульні люди?** Бо, скажіть мені, чим безпритульні люди відрізняються від натовпу людей в Севастополі, які билися за олів'є? І перші, і другі, є жертвами бідності, тільки перші ще поки що мають чим платити за комунальні послуги, але на олів'є (вартість якого, до слова, зросла вдвічі від минулого Нового Року) вже явно не вистарчає. До речі, коли МНС у холодні зими розставляє намети по цілій країні, де так само роздають безкоштовно їжу і чай, то безпритульні люди туди не йдуть так, як вони ходять на Майдан. Бо є речі, що не вартують дармової консерви. Думаю, їх варто ставити у приклад «електоральній масі», яка продає голоси за продуктові пакети.

Так, на Майдані не «бомжі» – там люди, які стали жертвами бідності. Просто кожен бідний по-своєму – у когось нема житла і їжі, комусь обмежили громадянські права, в когось вкрали можливість заробляти більше, ніж потрібно на самі харчі. Бідність принижує людей і може призвести до втрати гідності. Бережімо її, поки цього не сталося.

Мар'яна Соха

«ОСЕЛЯ» ВСТАНОВИЛА У МІСТІ КОНТЕЙНЕРИ ДЛЯ ОДЯГУ

Кілька років «Оселя» збирала використані речі, приїжджаючи за великим до людей додому. У листопаді 2013 року для зручності та залучення більшої кількості людей до благодійності, ми встановили у місті контейнери для збору одягу, взуття та книжок у центрі та різних районах міста. Це перші такі контейнери у Львові та Україні, тому вони привернули увагу журналістів, мешканців міста та інших організацій, які зацікавилися проектом і хочуть встановлювати такі контейнери у своїх містах. У контейнери можна кидати одяг, взуття та книги. Речі, які люди кидають у контейнери, мешканці «Оселі» сортують та розподіляють серед малозабезпечених та безпритульних людей та реалізують за пожертву у благодійних крамничках. Виготовлення контейнерів стало можливим завдяки фінансовій підтримці Фонду Генрі Нуена, а виробником стала компанія «Еко – Львів».

Зараз контейнери розміщені за такими адресами:

Вул. Валова, 18а (біля «Музею ідей»);

Церква Різдва Пресвятої Богородиці, пр. Червоної Калини, 70, біля входу;

Церква Вознесіння Господнього, вул. Широка, 81а, біля входу;

Церква Святих Володимира і Ольги. Вул. Симоненка, 5, біля входу;

Заправка ОККО, вул. Джорджа Вашингтона, 12 (на розі з вул. Пасічна).

МИКОЛАЙ ПРИХОДИТЬ ДО ВСІХ

Вже кілька років мешканці «Оселі» організують свято Миколая для безпритульних людей, яким кожного четверга роздають гарячі обіди біля Порохової вежі. Зі Спільноти на роздачу приїжджає справжнісінький Миколай. Ним вже два роки поспіває мешканець «Оселі» Євгеній Цимбалюк. «Мені подобається бути Миколаєм. Ці люди дарують відчуття потреби, – розповідає Євгеній. – Я бачу в їхніх очах віру, любов, мужність і, не зважаючи на їхні життєві обставини, вони сповнені надією. Є чому повчитися». У подарункові люди отримали шапки, солодощі та мандарини.

AFTER DARK

від Григорія Семенчука

«БРИГАДА» чи «РАЙОН БЕВЕРЛІ-ХІЛЛЗ»

Один з найприємніших спогадів мого дитинства – поява перших закордонних телесеріалів на наших пострадянських телевізорах. Усі ці «Дикі Рози», «Династії», «Район Беверлі-Хіллз» малювали у наших голодних уявах далекий і незбагненний західний світ, їхню мальовничу і безтурботну цивілізацію. Життя героїв виглядало ірреальним для очей українців у 90-х: великі простори будинки, екзотичні краєвиди, вічне сонце і море.

Минав час і на наших екранах почали з'являтися продукти російської телесеріальної м'ясорубки: маленька квартирка у багатоповірхівці, водка, бандити, шахраї і руські красавиці – без макіяжу і з світлою косою по спині. На відміну від західного мила, ці епоси давали чітку і реальну картину постсовєтського буття. Ну і погодьтеся – сюжет у російських серіалах був набагато трагічнішим і конфліктнішим – саме для нас, бо ми знали, що це насправді реальність, у якій ми існуємо.

Минуло 22 роки і нічого не змінилось. Захід і далі дарує нам мрію, Росія – пропонує реальність. Можна довго сперечатися на тему геополітики, наводити різні економічні і історичні аргументи, проте абсолютно зрозуміло, що сучасна ситуація в Україні – це наслідок світоглядного конфлікту романтиків і реалістів. Романтики мріють про те, що щось може змінитись. Вони вірять у справедливість, і у те, що в Україні буде хоча б трішки легше жити, а отже їхні мрії будуть втілюватись у життя. Натомість реалісти не створюють ілюзій, вони чітко і безповоротно розуміють – живемо, як можемо, тільки б не гірше. Я радий, що в Україні все більше романтиків, і їхня важлива риса – згуртованість. Вони відчують пульс одне одного. Вони можуть вільно дискутувати про мрії, і у цих дискусіях будуть народжуватись нові ідеї і плани. Це люди, схильні до діалогу. Натомість, реалісти не дискутують. Бо про безвихідь не говорять вголос. Вона пожирає кожного зсередини, але про це прийнято мовчати. І тому кожен з них готовий взяти кийок і йти бити беззахисного романтика.

Я щасливий, бо нарешті бачу цих романтиків на Майдані. І я впевнений – їхня роль у майбутньому нашої країни надзвичайно велика. Вони будуть увічнені, бо дивились «Район Беверлі-Хіллз». А ті що люблять «Бригаду», хай і далі сидять по своїх коморах. Ми їх не питаємо.

ДАНИЛО ЯНЕВСЬКИЙ:

«Сьогодні Майдан уособлює для мене все найкраще, що є в нашому суспільстві»

Данило Яневський – доктор історичних наук, професор Українського Католицького Університету, архіваріус Українського Національного Музею в Чикаго, в минулому – ще і ведучий програм на каналі «1+1» доби Олександра Роднянського та 5-го – часів «Помаранчевої революції».

Ми зустрілися в Українському національному музеї – Данило пише тут книжку, присвячену 10-річчю «Помаранчевої революції» та керує програмою стажування студентів магістерської програми з журналістики УКУ. Наша розмова – про Євромайдан, служіння та свободу.

– Пане Даниле, Як Ви оцінюєте події Євромайдану і що робити далі людям, які там стоять?

– Відповідь дуже проста: жити по Божому завіту, дотримуватися 10 заповідей.

– А що робити, коли частина людей живе за тим Завітом, а ті, що керують ними – ні?

Знаєте, патріарх Йосип Сліпий 20 років був у тюрмах, кацетах, засланнях, але всюди жив по Божому завіту. Наслідки його роботи ми бачимо і тут в Чикаго, і в Україні. Потрібно жити за Завітом, а що роблять інші – це їхня проблема і їхня відповідальність.

– А чи можна якось разом рухатися у напрямку побудови держави?

– Ми не можемо разом рухатися, бо ми дуже різні люди. Разом рухаються тільки в концентраційному таборі і разом лежать на цвинтарі. Ми – різні, по-різному уявляємо рух, і своє життя, тому разом ми що проблему не розв'яжемо.

– Але на Майдані стоять люди, які мають у своїй більшості однакові погляди...

Ми однакові в двох речах. Перша, ми всі помремо – рано чи пізно. Друга: ми всі подібні у своїй власній дурості, в тому числі і я. Нам потрібно відкинути фундаментальні міфи, які сидять у нас в голові. Перший з них той, що сьогоднішня Україна – це країна, в якій ми хочемо жити. Це кримінальна держава, в якій закон – «тайга», а не закон писаний. Я не хочу жити в одній державі з донецькими урками. І не буду.

– То вихід – еміграція?

Я цього не казав. Я буду жити в державі, яку будую всередині себе, так само як Патріарх Йосип Сліпий збудував, сидячи в кацетах. Ми всі б'ємося за Україну, але у кожного є своє поняття цієї України. У Сліпого – одне, у Бандери – друге, у Сталіна – третє, у Скоропадського – четверте. І так далі, і тому подібне. Ми всі хочемо жити в якійсь міфічній країні, а в очікування цього розкидаємо навколо себе сміття, б'ємо жінок, п'ємо горілку до нестями, паркуємо авто, де доведеться, матюкаємося на сусіда, і живемо як сволота остання.

– А крім життя за Божим законом, як змінити державу, крім того, що ходити на вибори?

– Ходіння на вибори нічого не дасть, тому що методи фальшування виборів досягли крайньої межі. На прикладі останніх виборів по п'яти округах ми це побачили. Вибори нічого не

змінять в цій країні. Ми як народ втратили правосуб'єктність. Мирним способом вже сьогодні нічого неможливо змінити, хіба через війну і кров. Наша прекрасна опозиція вкотре пропустила свій шанс. Впродовж останніх чотирьох тижнів влада лежала посеред Майдану і вони її не взяли. Сьогодні Майдан уособлює для мене все найкраще, що є в нашому суспільстві. Моє серце лежить там – посередині цього Майдану. І я розумію, що тих людей знову кинули, що вони знову гарматне м'ясо в дешевих торгах влади і опозиції.

– Але, все-таки, те, що люди там зібралися – це позитивне явище з точки зору демонстрації громадянської позиції чи радше негативне через чергове розчарування?

Для мене Майдан – це вияв великої Божої милості, я пишаюся цими людьми і моє серце рветься, що я тут, а не там, але я маю тут свої обов'язки. Зараз ми стоїмо на вістрі лева. Якщо Майдан розійдеться – це лише посилить крах нашого суспільства.

– Майдан має стояти?

Майдан має бути всередині кожного з нас. Майдан – це не брати хабарі, не казати неправди, не рахувати чужих грошей, не заздрити успіху інших людей, а навпаки – радіти будь-якому успіху будь-якої людини, не бити дітей, купувати квіти нашим жінкам, мити ноги матерям. Майдан – це служити іншим так, як служить ваш журнал. Це буде нова Україна, новий Майдан, моральне відродження кожної особистості. І варто викинути з голови примарну ідею української цілісної держави. Її ніколи не було, її скріпили кров'ю двадцять мільйонів загиблих українців. Двадцять мільйонів за тридцять років – це найбільша антропологічна катастрофа в історії Європи за тисячу років. Ви хочете жити в такій державі? Я – ні.

– Чим для Вас є свобода?

– Це величезна кількість внутрішніх обмежень, які я на себе добровільно, в повному усвідомленні того, що я роблю, накладаю. Свобода – це внутрішні обмеження, а несвобода – зовнішні.

– Ви часто цитуєте Блаженнішого Любомира Гузара, що свобода – це можливість творити добро.

– Це правда. Ці обмеження дають можливість творити добро. Але потрібно не говорити про нього, а творити і не просити за це ніякої винагороди.

– Під творінням добра ви маєте на увазі благодійність?

– Ні, я маю на увазі інше. Творіння добра – це приймати людину такою, як вона є, і бачити в ній прояв Божого світла. Шукати в ній найкраще, що в ній є і примиритися з тим, що є гірше, питати в людини чого вона хоче, і давати їй це. Добро – це виконувати свій обов'язок, служити. Я – слуга своїх студентів, УКУ, я слуга своєї дружини, церкви, свого народу, науки. Я мию посуд, прибираю сміття, витираю підлогу. Я – слуга. Але слуга тільки вільних людей.

– Ви колись казали, що світ можуть змінити ті, хто поза системою. Хто зараз в Україні поза системою?

– Любомир Гузар і наша Церква – поза системою. УГКЦ – єдина інституція, яка нічого не винна цій державі. До речі, проблема нашої опозиції якраз в тому, що вони вважають себе частиною системи. І їм боляче, що ця система їх відкинула, а вони нічим не відрізняються одні від інших. Чим скажіть Тимошенко і її кадри відрізняються від кадрів регіонів? Звідки їхні гроші? Хіба вони зароблені моральним шляхом? І ті, і інші давали хабарі, крали і бігали в Адміністрацію домовлятися за посади. То про що мова?

– А крім Церкви?

– Це ваше покоління. Вони поза системою комуністичних поглядів. Це ті, хто прийшов на Майдан у 2004 році і тепер. Це молоді люди, яких я називаю поколінням СергіяЖадана.

– Ще мушу Вас спитати про проблему бездомності, оскільки це інтерв'ю буде надруковане у журналі, який вони розповсюджують.

– Я думаю, що це їхній вибір. Вони його зробили свідомо і мені їх не шкода. Вони зробили свій вибір, я – свій.

– Але чи можна говорити про вибір в країні, де людей, можна сказати, навмисно роблять бідними?

– Бідний, за моїм поняттям – це духовно убогий. Не матеріально. Треба мати внутрішню силу для спротиву цій системі. Я належу до сім'ї, яку викатували, вирубали в в радянські часи. Але я став доктором наук, написав 12 книжок і викликаю повагу в таких людей, як Ви, наприклад. Це був мій вибір, я вибрав не брехати і плював я на матеріальні «принади» системи. Ще в дитинстві мене навчили обмежувати свої матеріальні забаганки. Мені не потрібне авто і 150 пар штанів. Мені важливо усвідомлювати, до якого народу я належу, яка його культурна спадщина. І в тому я, ми, ви не одиноки. Тут, в Чикаго, в нашому Національному музеї, можна побачити, як люди, які приїхали сюди без нічого, почали найперше не барахло купувати, а ставити церкви, відкривати музеї, видавати журнали. Ось і питання: чому серед українців в Канаді і США немає бездомних людей? Тому що тут немає комунізму, державної православної церкви і не садять картоплю.

– То виходить, що це не особистий вибір людей?

– Не саджати картоплю і не цілувати портрети Леніна – це був їхній вибір. Їхній вибір – триматися свого, яке б воно не було. А тимчасова втрата житла не означала тоді і не означає зараз, що ти бездомна людина. Є церква, є родина, є друзі. Існують різні випадки, але для мене особисто загального поняття бездомності не існує. Бездомний не той, хто не має зараз окремого палацу, а той, хто не має в душі Бога, не тримається свого народу, своєї культури, своєї родини. І – не виконує свого обов'язку. Десь так.

Розмовляла Мар'яна Соха

прогноз погоди
від Максима Ольги

погоди не буде...

АУНЛУЗЕР

Річ у тім, що я офісний планктон. Загрузлий пролетарій. Конторський щур. Загнаний марафонець. Зомбі на мотузочку. Я настільки збуденів, що неспроможний самостійно мислити. Мислити без підказки керівництва. Я служу клерком і несучу відповідальність за діловодство. Про який дауншифтинг йдеться?

Ну так, свобода. Авжеж! Річ у тім, що це все ненадовго. Себто, ти можеш і маєш право звільнитися, поїхати до баби/діда в село, вести їхнє господарство, їсти свіжовикопану бульбу, пити парне молоко, коротше кажучи, жити аграрним життям. Але це все до твоєї чергової депресії.

Так, саме через твої невмотивовані напади депресії, через твої психічні загострення та фізіологічні розлади, врешті-решт, через твоє професійне вигорання, ти – на твою думку – тікаєш від свого оточення, буденності, незадоволеного шефа, нудних друзів, пережованих пліток тощо. Насправді, ти тікаєш від себе. Тільки від себе.

І це кажу я, офісний клоун. Який звук розважати співробітників, які звикли до своїх робочих місць, які звикли до цих зачовганих дуп. Наприклад, моє крісло не сприймає будь-які інші дупи, інакшої форми, ніж в мене. Можливо, це дрібниці, але це правда.

А правда, як відомо, завжди краща за тисячу неправд, які чекають на дауншифтера. Ги-ги. Ну що може чекати на нього/неї у забутому Інтернетом селі? У забутому електрикою лісі? У забутому газом степу? Кажеш, в тебе є букридер, ліхтарик і примус? Гаразд, але не забувай, що там воно тобі не знадобиться.

Ти дауншифтер, і максимум, який на тебе чекає, – в кращому випадку, – це вчителювання в сільській школі. Звичайно, якщо ти встиг здобути спеціальність. В найгіршому випадку, – чабануватимеш. Звичайно, якщо тобі довірять пасти вівці! Так чи так, висновок для тебе один – пиятика в місцевому шинку. Із такими ж, як і ти, дауншифтерами.

Твоє хобі, інакше кажучи, лінь, в селі/лісі/степу нікого не обходить. Особливо, в степу. Ну скажи, кому ти там потрібний? Хіба таким, як я, щоб було про кого написати. І, можливо, соціальним організаціям, якщо ти раптом збіднієш, чи міграційним службам, якщо ти здогадаєшся вкотре працевлаштуватися без паспорта, котрий ти свідомо втратив. Перед тим, як стати дауншифтером.

Мій знайомий дауншифтер – сьогодні відомий кліпмейкер – свідомо виїхав за кордон. Аби відзняти кілька кліпів. Потім був Таїланд і Камбоджа. Круто! Там – бомбезні краєвиди, дівчатка з прутнями та дешеві фрукти. Тут – нерухоме майно. Добре бути дауншифтером, коли є батьківська хата. Ми з ним донедавна переписувалися. Поки він не повернувся на батьківщину. Мабуть, задля продовження терміну дії закордонного паспорта. Принаймні, це останнє, що я чув. Пережована плітка, знаєте?

Я не проти дауншифтерів, ось в чому парадокс. Не проти людей, які ламають певні соціальні бар'єри. Коли ці люди залишаються контркультурою усталеним нормам, правилам і догмам, не залишаючи місця свого проживання. Коли вони вибирають дауншифтинг не тому, що вони даунлузери, а тому, що їм справді стає нецікаво. А коли ти всередині планктон, то ним і залишишся. Де б ти не був. У селі чи в Камбоджі.

ЧУДО

Фото: Ростислав ШПУК

З дитинства я завжди вірила в чудеса і нарешті одне з очікуваних мною чудес починає здійснюватися. У нашого народу знову пробудилося почуття власної гідності і він став у нерівний бій з силами зла. І це неодмінно має завершитися перемогою. Бо з дитинства також вірю, що добро сильніше від зла!

У цьому відрізку між добром і злом цілий спектр півтонів та життєвих виборів, у якому так легко загубитися. І кожен з нас складає цей нелегкий іспит на правду, відвагу, витримку, любов і гідність.

У коловороті подій думала: що я конкретно можу зробити для цієї перемоги. Поїхати і підтримати

кілька мітингів на Майдані у Києві та Львові, разом з нашою Спільнотою насортувати теплих речей для революціонерів, злучитися у живому ланцюгу зі своїм народом. Це те, що я, маленька людина, можу зробити для перемоги.

Кажуть, що на Майдані зараз багато бездомних людей, які приходять щоденно погрітися біля вогню, поїсти. Організатори стурбовані, не знають, що з цим робити. Майдан має в собі щось більше, ніж тільки мітинг протесту. Для мене Майдан є прототипом суспільства, яке має функціонувати в Україні на майбутньому.

Любов, братерство, взаємодопомога, мужність, прощення – звичні речі для нього, при тому що у всій Україні так мало цього. В ньому є місце для всіх. І тому бездомні люди тягнуться туди. повірте, що не їжа і тепло для бездомної особи найголовніше. Як і кожного з нас, їх притягує любов і прийняття. Також справжність того, що відбувається. То може варто в Києві зорганізувати якесь місце для убогих, де їм буде так само добре?

Пам'ятаю як у 2006 році під час сильних морозів для бездомних людей у Львові було зведено 2 намети, вже згодом третій. Тоді у перший день було заповнено один намет повністю. У другому помістилося лише кілька бездомних і міліція, яка нібито охороняла.

Один чоловік з цього намету, після кількох спроб поглотитися з нього, прийшов до нас у перший намет сказати, що йде, бо хай краще замерзне на 30-ти градусному морозі, ніж прислуговуватиме міліції.

Ми тоді потіснилися і взяли усіх у перший намет.

Потім ще багато пригод мали з міліцією. Вони крали продукти, побили одного з вартових.

Усе відбувалося відповідно до жанру. Через три тижні в десятиградусний мороз намети розігнали і 25 осіб з трьохсот ми змушені були забрати до Спільноти у Винниках.

Все це згадую для того, щоб ствердити: бездомна людина буде там, де їй добре і затишно, як і кожен із нас – у місці, де хочеться залишитись. І ніколи не буде там, де їй некомфортно.

Те, що Майдан благословенне місце, я відчула відразу. Особливо, коли зайшла в капличку-намет. Тут якось по дитячому зрозуміла, що зі мною нічого поганого трапитися не може. Вза-га-лі. Сиділа на кріслі, хтось подав мені коцик. Священик, з чорними від попелу руками, підтримував вогонь у буржуйці. Безперестанку заходили нові люди, похитувався від вітру брезент. За ним чулися голоси, гомін, скандування. Весь шум був якимось рідним і не заважав людям молитися вервечку за український народ. Все було так природно і спокійно, що хотілося тут бути якнайдовше. Захотілося жити в такій громаді, де почуваш себе добре.

Розумію, що для цього треба й самому багато докластися. Треба починати будувати країну, де знайдеться місце усім і де усім буде однаково комфортно.

Ви скажете, що це нереально, що чудо буває тільки в казці. А я думаю, що треба робити все можливе, а результат дасть Бог. Я вірю в чудеса...

Олеся Саноцька

ПІГУЛКА ВІД ГОЛОВИ

від Миколи Шпаковського

ВІСЬТА, ГАЙТА, ВЙО!

Я прийшов у світ у куртці зі свинячої шкіри, такий ледь заспаний і довірливий, а ще взутий у мешти на виріст. Вийшов з села і те село завжди зі мною. Маленький світ зі ставком і лісом, магазинчиком замість колишньої початкової школи, тут всі одне одного знають, господарі одне одному зичать «Дай Боже щастя!», тут відчувається довіра. В часи глобалізації переїжджати з міста в село для когось може здатися трохи дивним. Кількість дзвінків вкорочується у десять разів, зате голова свіжа. Кілька днів поспіль можна не виходити з хати і не голитися. Майже ніхто не допікає. Мама з сестрою живуть у Варшаві, бо мають там роботу. Хіба що дідो приїде і зранку виллє твою зупу псові. І ти тепер сидиш голодний. А для роботи є усе необхідне – телефон та інтернет.

Внутрішня міграція. Розумієш, що за безліч речей переплачуєш. Забагато. Вивільняєшся зі звичної схеми пересування та звичок. Тимчасом знайоме подружжя бере кредит на помешкання в центрі міста на сорок років і вирішують, хто з них емігрує на заробітки першим, щоби почати сплачувати борги. Іпотека на сорок років! А я не знаю, що робитиму за тиждень. Як їм це вдається, як з цим жити?

Все було би сумно, якби не так весело. Коли в мене була практика в психіатрії, то охоронець при виході мене запитав:

– Куди йдете?

– Та додому.

А ще на мені була та дурнувата куртка зі свинячої шкіри і шапка-гандонка. Ганьба! Тоді я й зрозумів, що лікарняний порядок мені б від часу до часу приготився для абстрагування від оточуючого. Берегтися від шуму, позбутися крику, зайвих розмов і надлишку інформації, бути чемним пацієнтом. У мене дотепер були проблеми із масами людей, які невідомо чому кудись приїжджають і чогось домагаються. Якби не те, що наприкінці листопада зачепило серця мільйонів.

Те, що бачу поряд – чоловіки стають чоловіками, а жінки жінками. Перші запалюють і підтримують полум'я, другі підтримують запал перших. Цього насправді усім бракувало: з посмішкою робити маленькі вчинки. Натомість протягом двох останніх десятиліть змінилося дуже багато, але людські призначення ще залишилися. Дотепер спостерігаю, як дехто вишмаркається чи харкне на тротуар, гаркне на когось у черзі або б'є своїх дітей на людях. Саме такий приклад я наводжу особам, які надто ідеалістично сприймають українську «європейськість» та уникають розмов про необхідність змін в першу чергу в собі. За нас ніхто нічого не зробить. Фактично я таких прикладів не знаю.

Часи стали неспокійними і швидкими, а стабільними залишилися лиш покійники. Наплав інформації, спілкування в соцмережах, порівнювання споживацьких коштів, страхового захисту і доріг стали актуальними темами за сімейним столом на кухні. Наче збільшився доступ до правди, а все ж складається враження, що те, що є справжнім, надалі криється від наших очей. Частина недовіри з Театру імені 2004-го Року принаймні в мені ще залишилася.

Я маю чим пишатися і чим зайнятися. В мене є чудові друзі. Але в мене також є знайомі геї, мусульмани, євреї та чорні. І зараз вони всі стоять на Майдані (ї цікаво чи вистоять до випуску цього номера «Просто неба»). Але я переїхав на деякий час пожити в село. Навіть якщо мені й затримують зарплату – тут можна записатися в магазині на «чорну книжку», а розрахуватися на тиждень пізніше. Село як окремий космос, як Київ, що став Ватиканом.

Мені байдужа Європа, яку помістили у рамки Євросоюзу. Я мав можливість не один раз там залишитись. Мені насправді цікавіше те, що пульсує тут. Чи зможемо ми відстояти своє і який приклад зможемо дати іншим. Не соромлюся сліз, як бачу людей, що задарма допомагають одне одному, зовсім незнайомі люди. Це як повернення в дитинство. І той запах диму, гаряче молоко з медом та довірливі погляди.

Мене захоплює те, що зустрічаються зовсім різні люди: вона стюардеса і на кухні майдану піклується про наявність одноразового посуду, він – будівельник і допомагає на кухні варити борщ, вона бухгалтер і приносить на площу пиріжки і солодке, він таксист і безкоштовно підвозить із залізничного вокзалу до Майдану усіх, хто на нього приїхав. Захоплює, що завдяки ним історія не повернеться назад. І мені перед тим іще ніколи не щастило зустрічати одночасно та цілодобово так багато друзів. Що ж, а найзворушливіший та найкоротший діалог у Києві відбувся у вагоні метро, одна жіночка мене запитала:

– Вы на Майдан?

– Так.

– Спасибо.

7 СМЕРТНИХ СТРАХІВ

або

«це Майдан, крихітко»

Ніхто не пророчив кінця світу. Ніхто нічого не пророчив.

Мантра в голові «вже почалось, мабуть, майбутнє, вже почалось, мабуть, майбутнє, вже почалось, мабуть, майбутнє, вже почалось, мабуть, майбутнє...»

Спочатку мені наснилося ще десь в жовтні, що вийшла Юля на Майдан і все змінила. Що конкретно змінила? Не знаю, це було глобально на рівні клітинному. Ні, вона не мала чарівної палички, ані чарівного пульта управління беркутом, навіть коси не мала... Така простоволоса, світла жінка мені наснилась. Я прокинулася з думкою «за першої ж нагоди її грохнуть». Але нічого не віщувало ментальної війни. Не мало бути виборів. Не було вибору.

Навіть кінця світу цієї осені ніхто не пророчив.

Страх №1. Їхати не їхати. Що це змінить? Вже раз стояли. Кому це треба? Було і таке. Після такої мега прополітичної революції 2004 якось так, зізнаюсь, не в перші секунди і навіть не в перші дні ми ломанулись на Майдан.

Страх №2. «Нас точно не поб'ють»? – витріщивши очі питала я в свого друга, як тільки годинник на будинку Профспілок показував на якусь там 2.03 ночі... Бо тієї ночі, коли побили студентів під Стеллою, я собі мирно спала, я навіть не могла припустити «зачистки». Чому? Бо наївна, бо вірю в те, що добро перемагає зло, бо ще ніколи живо не бачила справжнього кровопролиття? Бо не було вже сили нонстоп дивитись громадське? Бо набридло? Бо хотілось прокинутись без жаху-страху-дзвінків «Ти був тієї ночі там?»

Страх №3. Невідомо, що буде завтра, що буде за мить. Пригадую 1 грудня, коли не було ще ні сцени, ні звуку, коли Мирослава Поповича затискали тітушки в натовпі, коли приїхав Качинський, коли вийшов перший «мільйон» (хоча думаю, що було більше...), коли я стояла сама на сходах Консерваторії (бо «впав» лайф, а мої пішли перекусити) і намагалась вслухатись. В моїй підкірці відбивались тільки якісь афроритми, бо я нічого не чула, я панікувала, що я не розумію, чому цей весь народ стоїть, чому чути «щось» лише в радіусі 20 метрів навколо сцени? Ще одне питання простукувалось в ритмі відголосів з далекої барикади-сцени-скупчення умовних лідерів «Як можна було пропустити такий момент – море народу стоїть перед вами, перед трьома із ларца, перед триголовим змієм (як тільки не називали наших яценюково-тягнибоківських кличків), а ви навіть звук не могли поставити?» Люди не чують, не розуміють, йдуть за натовпом або стоять, міцно тримаючи топонімічний прапор.

Страх №4. Провокатори. А «йти за натовпом» має три пункти призначення: 1) броунівське ходіння без мети туди-сюди; 2) піти за течією і дійти до пункту обігріву, КМДА, або ж до туалетуплову-барикад-входу метро; 3) можна так піти за натовпом, що потрапити у заворушку, спровоковану Корчинським і ко, а отже можуть побити беркутівці-заарештувати-розбити камеру і тд. Вибір ваш. Я теж так пішла за натовпом і натрапила на шлях №3, але вчасно зупинилась.

Страх №5. «Голод-холод-нагнітання». Кухня та обігрів були зорганізовані так (і це все робили люди, ми ж розуміємо), що вмерти з голоду було нереально (хіба би якось себе свідомо занедбати і не ходити грітись щогодини, не скуштувати борщу чи не випити чаю з імбирем). А от нагнітання – це страх, який передався ще з 2004. Це таке навіть формування міфів та міфологем «а ви чули, що беркут на нас йде?», «кажуть,

що сьогодні вночі все буде тихо (або навпаки)», «янукович в Росії вже все підписав, що треба», «Ахметов завтра притисне регіоналів»... Можна цілу антологію міфів Майдану видавати, словом.

Страх №6. «Я – крапля в океані». Це був для мене найзагостреніший страх... Я боялась, що особисто я не зможу нічого зробити якщо-що, не зможу бігти, бо слизько і куртка задовга, не зможу, не зможу нікого врятувати, бо заслабка, не можу зібрати усе глобальне харкотиння і плюнути янику межі очі, бо не зможу його навіть знайти, не зможу до нього наблизитись, не можу заспокоїти свою внутрішню дитину, яка плаче, коли бачить тих всіх людей, які стоять-і-вірять. Максимум, що ми можемо: стояти-вірити-думати-аналізувати, а це банально: купити і занести на Михайлівську лимони, імбир, віддати куртку, шалик, поговорити, розрадити, намалювати плакат «Заміню Королівську» і веселити бабусь, які хотіли сфотографуватись з «ноюю» Наталією Батьківною, які казали «дитинко, ти точно будеш ліпша»; розповідати усім навколо, що права людини понад усе, купити фарбу охоронцям для зафарбовування беркутівських шоломів, ходити в підпільний штаб і робити щось таке секретне, про що тепер ще довго не зможу писати... і ще купа дрібниць...

Страх №7 і найгірший: безнадія і глобальна самотність. Це найгірше. Бо, виходячи за периметр Майдану, починаєш втрачати надію, що елементарно з того щось буде. Втрачаєш сенсові наповнення того «щось». Найгірше: втрачаєш віру і силу внутрішнього переконання, що добро перемаже, що ми – це єдина і невтомна енергія усього Джерела походження світла. Відчуття було дикої туги і мегасамотньої самотності серед тисяч...

Пігулка від страху одна-єдина. Не боятись, як казав Папа, як каже Гузар, як кажу я собі щодня... Зміни людської свідомості відбуваються століттями, а в нас – за місяць... Нагода відчутти причетність до великого і спільного творення Майбутнього буває раз на тисячоліття і ми живемо саме в цьому часі. Не боятися думати про це. Не боятися будувати майдан душі своєї.

Майбутнє таки почалось. А ніхто і не пророчив.

Віка Міщук

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ «ЕМАУС» БУВ У ЛЬВОВІ

Цього року вперше зустріч Регіональної Ради «Емаус – Європа» відбулася в Україні у м. Винники. «Емаус – Європа» є централізованим органом, який об'єднує 270 груп «Емаус», що діють у Європі, а його керівним органом є Регіональна Рада, що складається з 16 національних представників країн, де діють спільноти (Франція, Великобританія, Голландія, Польща, Італія, Іспанія, Португалія, Німеччина, Данія, Швеція, Фінляндія, Швейцарія, Бельгія, Боснія і Герцеговина, Румунія, Україна), 12 обраних радників, президент «Емаус – Європа» Хуліо де ла Гранха. Крім цього, на зустріч приїхав і президент Міжнародного руху «Емаус» Жан Русо.

Регіональна рада «Емаус – Європа» зустрічається двічі на рік і має на меті промоцію та моніторинг розвитку організацій «Емаус» в Європейському регіоні та відповідає за втілення стратегічних цілей і завдань, що приймаються на Світовій Асамблеї. Відтак, під час цієї зустрічі, що тривала 3 дні, обговорювали стан та розвиток організацій «Емаус» в Європі, та зокрема в Україні, діяльність «Емаусу» у сфері боротьби за права найбідніших членів суспільства, проекти солідарності та гуманітарної допомоги, співпраця з місцевими органами влади та поширення ідей «Емаусу» у Європі.

В рамках Регіональної Ради відбувся круглий стіл у Львівській міській раді на тему «Від бездомності до праці, дому і солідарності», візит у спільноту «Наша хата», що у селі Рихтичі Дрогобицького району та обід солідарності з безпритульними людьми.

Спільний обід проходив у сквері біля Порохової вежі, де «Оселя» кожного тижня роздає гарячу їжу. На обід прийшли всі учасники круглого столу – працівники Львівської міської ради та державних соціальних служб, представники громадських організацій та усі гості з «Емаусу». Волонтери підготували на накрили столи для 300 осіб. Цей обід символізував основну ідею «Емаусу» – зустріч людей, які втратили волю до життя та тих, хто відчуває відповідальність за несправедливість цього світу.

GREEN LANTERN від Володимира Беглова

Я прокидаюся і йду на Майдан. Засинаю після Майдану. Сниться Майдан. Телефоную мама – говоримо про Майдан. Я перестав готувати собі вечері, а тітки з сусіднього нічного кіоску замовляють у поставальників більше маленьких огідних піц на розігрів. Беру, це зручно, швидко і поживно.

Я – домашній майданівець. Не сплю на барикадах, лишаюся «в нічну» лише за необхідності. Натомість ми з друзями носимо на Майдан куртки, шалики, спальники, імбир, мівіну, лимони, сало, чоботи, балончики з фарбою, листівки, тістечка, чай в пакетиках. Ми малювали багато плакатів, а зійшлися на одному: «Права людини – понад усе!».

Ми знаємо, навіщо. Ми сотні разів натхненно переказуємо всі ті історії про Майдан як здобуток, процес, народження нації, стояння проти жлобів, перший реальний крок до ЄС, про Майдан як форму і Майдан як зміст. Але. Майдан – це шум. Дуже яскравий, категорично продуктивний, історично визначальний, щасливий, творчий, світлий, об'єднавчий, але шум. І навіть від цього шуму – хочеться втікати.

...Вівторок чи середа, ранок, центр столиці. Три станції метро «заміновано», а навколо барикад – по дві шеренги молодняка з внутрішніх військ. На завтра обіцяють зустріч чотирьох президентів і, як все, ніхто не може сказати, що насправді відбувається.

Напружуєшся від капслоку в правдівських заголовках. Розслабляється від молитов українських священиків. Це теж Майдан.

На фоні такої невизначеності сама собою зав'язується дискусія. Хресна:

– Нам пощастило. Демократію і загальнолюдські цінності ми виборюємо сьогодні і безпосередньо, – каже. Відтак і ми, і діти наші їх цінуватимуть. Бо лишиться жива пам'ять про те, як ті цінності здобувалися.

– Це так і це правильно. Але чи не сумно?

– У цьому сенс!

– Я б не хотів так, – кажу. Я б хотів, щоб мої діти народилися у країні, де оті загальнолюдські цінності, права людини, нормальне законодавство, де все це – природне, саме собою зрозуміле. Бо є, я сам бачив, країні, де повага і самоповага – це як виделка у лівій, а ніж – у правій.

– Вони у тих країнах насправді не можуть відчути, що таке – жити в нормальній країні, бо ніколи не відчували іншого!

...Ми ще сперечаємося. Проте починаю думати над простим питанням – будувати країну чи будувати себе? Тобто – створювати форми чи наповнювати їх змістом? Бо людське призначення – воно де, у чому, яке?

Я мрію, що мої діти не почують шуму Майдану. Ніколи. Я мрію, що їм стане фортуни, аби працювати над собою, а не над безконечними помилками їхніх батьків. Я мрію, що їм стане Божої ласки жити для себе, а не обживати завойовані ландшафти. Я вірю, що ми з моєю Хресною і мільйonom-другим пасіонарних громадян нарешті доведемо почату у 2004-му (чи набагато раніше) справу до кінця. Щоб уже точно, щоб уже в архів, щоб мати інші питання для відповіді і інші завдання для творчості.

Юнацькі максималізми завжди руйнуватимуть старе, радикалізуватимуть ідеї, робитимуть помилки. Але давайте якось напружимося, станемо готові на велику жертву просто заради того, щоб юнацькі максималізми тих, хто зараз вчиться сидіти, радикалізувалися за умов теплому океану, а не смоли, що кипить.

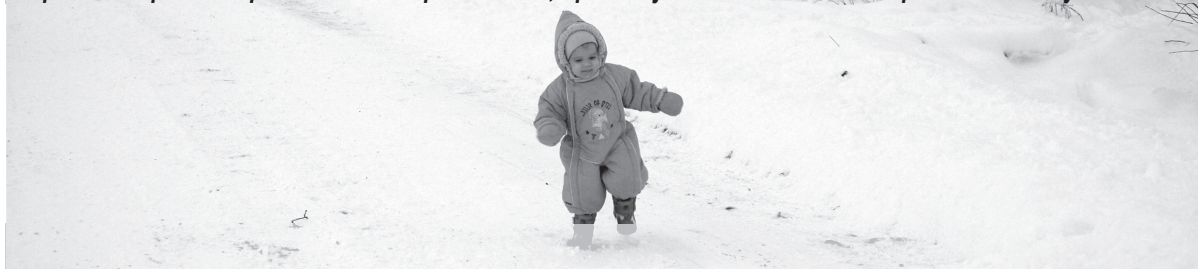
І добре, що на цьому Майдані починають з себе.

Катерина і Тарас Паньо:

ПРОСТО СТАЛО ЦІКАВО ПОЖИТИ ІНАКШЕ

Катерина Паньо – киянка, Тарас Паньо народився у місті Калуші Івано-Франківської області. Обоє навчались в Києво-Могилянській академії, де й познайомились. Одружилися за півроку після завершення магістерки. До того моменту Катерина вже встигла чотири роки пропрацювати у «Дзеркалі тижня», а Тарас – рік у проекті «Вісті онлайн». Потім в останнього була ціла низка інтернет-проектів – зокрема, фінансований USAID Intellect.org.ua (посада – «редактор інтелекту»), а також, спільно з Катериною, проект «Техносфера» на сторінках «Дзеркала тижня». В 2005 Тарас також переходить у «Дзеркало тижня» на посаду головного редактора сайту газети. А в кінці 2010 року обоє звільнилися зі своїх посад і переїхали з Києва у невеличке прикарпатське село – без сільради і з сотнею постійних мешканців. Наразі Катерина і Тарас – батьки трьох дітей, при чому найменша донька народилася вже у селі.

– Розкажіть коротку передісторію вашого знайомства, і «завоювання» столиці. Чого вдалося там досягти і якою ціною?

«Завоювання» – це загалом. Це було швидше «вживання» в місто, яке ми любили. В жодного з нас ніколи не було прагнення зробити запаморочливу кар'єру чи «заробити всі гроші». Нашою метою була швидше гармонія, а не успіх. Тому життя в Києві було для нас не війною, а пошуком органічного співіснування. Ми робили те, що нам було цікаво і приносило достатньо засобів для життя – це було головною вимогою до роботи. До того ж «кар'єра» в журналістиці – це не кар'єра в якихось інших сферах з чіткими ієрархічними структурами і успіхом, який можна поміряти лінійкою. Успіх журналіста – це постійні публікації (тобто зацікавленість видань у твоїх текстах), кількість читачів і визнання у «вузькому колі обмежених людей». Все це ми мали. Загалом, ми мали все, чого прагнули. З якоїсь точки зору ми були цілком «успішні» столичні мешканці

– Як зародилася ідея звалити зі столиці (і чому), як вона еволюціонувала, що стало критичною точкою?

– Головною причиною від'їзду з Києва, вочевидь, стала смерть міста. Вона відбулась не раптово і не миттєво – на неї пішло років зо двадцять. Спочатку взялися за центральні вулиці, забудувавши їх тим, що кожен і тепер може побачити. Потім «новий лад» почав розповзатися по глухих, ведмежих кутах. Місто переросло себе, його перебудували грішми і затопили людьми, які прагнули від нього грошей і тільки грошей. Люди їдуть до цього міста не інтегруватися, не переплавлятися у його спільноту, не ставати киянами, а отримати від столиці все, що «належить». А «належать» в уяві більшості прості речі – гроші, квартира, автівка. В кращому випадку – кар'єра. Але також головно заради ще більших грошей, ще кращої автівки і «центровішої» квартири. Все це поховало місто, яке не було розраховане на таку шалену експлуатацію. Автівки з'явилися спочатку на газонах, за тим – на дитячих майданчиках, а потім – скрізь. Сміття стали вивозити рідше, а вода стала зникати частіше. Автомобільних заторів побільшало, здорового глузду поменшало. Врешті, всі, хто живе у Києві достатньо довго, і так все знає.

Ще одним аргументом на користь втечі стала специфіка праці у столиці. Не зовсім нормований робочий день (9 годин +), поєднаний з тригодинним шляхом з/на роботу – і ви вже зовсім не бачитеся з дітьми. Виникло питання: навіщо їх заводити, якщо зустрічатися із ними тільки на вихідні – і те не завжди.

– Які конкретні реалізації цього плану – з чого почали, які по ходу виникали проблеми? Хто вам допомагає, і що заважало?

Вибір місця майбутнього мешкання мав цілком випадковий характер. Зайшовши на сайт газети безкоштовних оголошень, ми побачили звістку, що «пан Михайло продає ділянку зі старою хатою, старим садом і шматом землі за 2000 доларів». Це було в час, коли квадратний метр на Закарпатті Троєщині коштував приблизно стільки само. Ми купили. Ще не знаючи достеменно навіщо. Так само випадково ми придбали хату, в якій мешкаємо – помітивши її на сайті «карпатські хати на розбір з доставкою». Хто що везе з Карпат у якості «гуцульського сувеніру». Ми привезли хату. Сувенір автентичний – сто років хаті. Потроху формувалася думка переїхати жити до «сувеніру».

– Кілька яскравих епізодів початку нового життя.

– Яскравий спогад – обличчя друзів і знайомих. Ніхто до кінця не вірив, що ми це зробимо. А ще перше зникнення води. Ми, як міські мешканці, відразу викликали майстра з сантехніки. Він приїхав, почав перевіряти систему – і там все гаразд, і там все як слід. Довго перевіряв. А потім здогадався зазирнути у криницю. Ніхто з нас подумати не міг, що вода може просто взяти і скінчитися. Цікавим досвідом стала перша зима. Вона була дуже сніжна і аномально холодна. Замело дорогу і припинилося транспортне сполучення. А потім температура впала до -30. Дивна суміш відчуттів – захоплення, острах, здивування від того, що на початку 21 століття людина, як в кам'яному віці, може стати заручником природи, і, зрештою, олімпійський спокій.

– Якими були ваші уявлення про побутовий комфорт на новому місці, і яким чином вдалося його зреалізувати?

– Сучасна технологія дозволяє облаштувати достатній рівень комфорту в будь-якій халупі. Достатній рівень – це трохи більше, ніж

дає київський ЖЕК. Прийнятна температура повітря, холодна і гаряча вода, інтернет – з локальною WiFi мережею – все це не становить якісь серйозних проблем, і коштує далеко не захмарні гроші.

Неприємним відкриття є вичерпність криниці. А приємним – те, що можна жити без газу, якщо вам випало жити в середній смузі, де є доволі лісу і прокладені лінії електропередач.

Щоправда, електрика стає «вузьким місцем». Без неї не тільки гаснуть лампи, але й мовкнуть насоси, затихають вентилятори компютерів, і т.д. Певні кроки для диверсифікації джерел енергії ми зробили – зокрема, поставили дві дров'яні печі, але того мало. Отже, будемо розвивати альтернативну енергетику. Сонячні батареї для наших широт – цілковите глупство, бо пік електроспоживання – взимку, коли треба обігрівати хату, а тоді сонця фактично немає. Проте дме на нашому пагорбі – як у витяжній трубі. Тому у планах вітрогенератор.

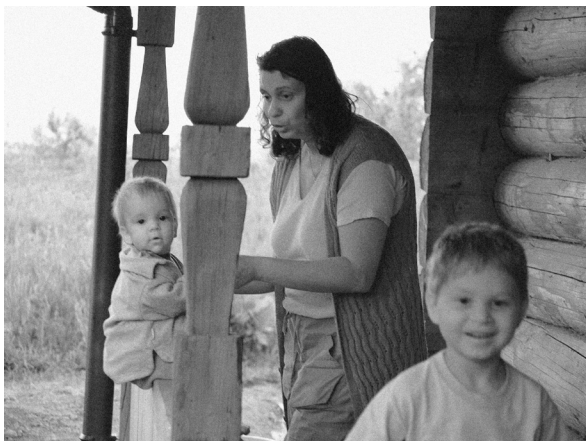

– Як виглядає звичайний день? Чим займаються діти і дорослі?

Зранку старшого сина відправляємо до міста вчитися. Дорослі працюють. Зазвичай, по черзі – бо треба бавити молодших. В обід хтось їде до міста – забрати школяра. Завжди є якась робота надворі чи в саду. Її зазвичай небагато – терапевтична доза, корисна при сидячій роботі. Головне не піддатися на провокації типу «а посадить бульбочки/бурячків/капусти» чи «чому би вам не завести курочок?» Хай кожен робить те, що вміє, і те, що хоче. Діти також багато часу проводять надворі. А загалом роблять те саме, що і діти в місті – граються, вчаться, ростуть.

– Які переваги й недоліки нового способу життя тепер відчуваєте.

– Переваги – це «екологічний» спосіб життя і тісне спілкування в колі родини. А недоліки мають головню соціальний характер. Ми, як міські мешканці і «київські студенти» звикли до почуття лікта, сформо-

ваного роками кола спілкування, «очних» зустрічей з друзями. Це те, чого не вистачає найбільше.

У перший рік було важко змусити себе працювати – весь час почувалися як на курорті. Ніяких зовнішніх стимулів, ніяких нав'язаних ритмів, до яких ми звикли у бутність найманими працівниками. Довелося заново вчитися працювати.

– Чи не шкодуєте за своїм вибором?

– Ні.

– Як узагалі ви ставитеся до дауншифтингу і чи бачите його в майбутньому як масовий соціальний тренд?

– Всі наші друзі та знайомі вважають нас дауншифтерами «чистої води». Але це не так. Принаймні не зовсім. Наш досвід – це також радикальна зміна способу існування, але без виразного «дауну». Справжні «уолдени» ідуть у свій «ліс» заради трійці «менше» – менше працювати, менше заробляти, менше споживати. До того ж вони зазвичай радикально змінюють рід діяльності. В нас принаймні з одним «менше» зовсім не склалося – працювати доводиться не менше. І робота фактично та сама, котру мали в Києві. Заробіток, правда, дійсно менший. Але й витрати – також.

Втім, в нас і не було принципового прагнення саме дауншифтингу. Просто настав час щось змінити. І цим «чимось» було призначене місце мешкання. І тут все було змінено на протилежне – велике місто на село, яке майже перетворилося на хутір. В цьому немає ніякої високої ідеї. Ніяких «кришталевих джерел», «поклику пращурів», замилування пейзажем чи ще якоїсь дурниці, в яких нас чомусь підозрюють друзі. Просто стало цікаво пожити інакше.

**Фото Катерини і Тараса Паньо
Запитував Юр Іздрик**

Нові дороги, мости, культурні центри, відремонтовані приміщення університетів, державних закладів, додаткові заняття та програми активізації для пенсіонерів, безробітних, бездомних, студентів, учнів та дошкільнят – одним словом, немає в Польщі чогось такого, що не було б профінансоване за кошти Європейського Союзу. Зі сходу на захід, з півночі на південь, усюди можна знайти гонорові біло-сині інформаційні таблиці з назвою проекту. Сама Європа з ідеї тут перетворилася на проект.

Якщо придивитися до кількості тих інформаційних таблиць та профінансованих проектів, то здається, що якби не Європейський Союз, то Польща була би дотепер дерев'яною та потонула б у мороці: не було би добрих доріг, будинків зі скла та високих технологій, не кажучи вже про самих людей, які без такої кількості проектів жили б напевно в темному середньовіччі, не знаючи грамоти. Це, звичайно, жарт. Сподіваюся, що й без того промінчика світла, який приніс Європейський Союз до Польщі, ми би якось дали собі раду. Але це не змінює того факту, що насправді сталося багато позитивних змін. Хоч поляки дуже люблять скаржитися на те, що їхня держава така нерозвинена, гірша від сусідських, з низьким рівнем життя та відсутнім середнім класом (але потрібно визнати, що любов поскаржитися – це наша національна риса).

Але якщо бути об'єктивними і роздивитися навколо, то можна побачити, що багато всього змінилося і скажу від себе абсолютно щиро – змінилося на краще, хоча, звичайно, нам ще далеко до західних сусідів. Інвестиції йдуть переважно у розвиток великих міст: там будують дороги, нові інтерактивні музеї, галереї, центри культури. Про провінції рідко згадують і складається враження,

що час там стоїть на місці і нічого не змінюється.

Спостерігаючи польську повсякденність, я маю враження, що наше вміння та можливість отримувати кошти ЄС трохи нас перевершили. Бо ідея така: «проект має відповідати локальним потребам», тобто спочатку має бути потреба, а потім, відповідно до неї проект. Сумніваюся, що так є в кожному випадку. Ініціативи та проекти з'являються як гриби після дощу, бо «ЄС дає гроші», а не тому що вони насправді дуже потрібні.

Нещодавно я мала цікавий досвід в Любліні, де живу останнім часом. У пошуку додаткових занять з англійської мови, натрапила на безліч безкоштовних курсів, які фінансуються Європейським Союзом, але щоб мати можливість їх відвідувати потрібно (увага!) відповідати певним вимогам, тобто одночасно: 1. бути безробітним; 2. мати початкову або максимум середню освіту; 3. бажано мати певний ступінь неповносправності. Хіба не хороший проект? Пропонують такі цінні знання англійської тим, хто тричі виключений з суспільства соціально та професійно. Якщо би я була неповносправною, безробітною, та мала б лише середню освіту, то напевно найменше б потребувала занять з англійської мови.

Власне, так виглядає більшість тих проектів. Ми вже навчилися що і як потрібно туди писати, хоча, на жаль, трохи менше рефлектуємо про наші реальні потреби.

Європа зі своїми ідеалами, свободою, можливостями та інноваціями, стала добре прорахованим проектом, до якого ми знаємо що писати, але не знаємо навіщо.

Кароліна Козюра

З польської переклала Мар'яна Соха

ГОЛОДНІ ІГРИ

Мал. Оксани Васильків-Кукул

«Моя думка може багатьом не сподобатись». За особистими спостереженнями такою фразою розпочинається виступ майже 70% ораторів Майдану. Розуміння даного твердження в мене сформувалося приблизно на третій день «майданського режиму». Думка – просто відсутня. Зате присутні численні заклики, знехтуване використання котрих відтепер асоціюватиметься у мене із поповськими протертими треками, а не націоналістичними гаслами.

Українська нація підхопила черговий «вірус», схожий на той, котрий актуальний під час футбольних матчів національної збірної або боксерських поєдинків одного із первинних носіїв. Найгірше в цьому те, що вірус вражає лише вибірково, а вакциною служить обізнаність у правилах даного раунду.

Аналізуючи численні теорії, припущення та прогнози стосовно того, хто і як сприймає цю революцію, хто її режисер і кому вона вигідна, я зрозумів, що заплутався і почав ще більше поважати свою до сьогодні аполітичну позицію. Одні вже встигли передбачити репресії революціонерам, інші згадують долю Каддафі, треті боязко говорять про поділ країни. Хтось підмічає символічну смерть Манделі, котрого, мовляв, не вистачає нашому повстанню.

Якщо відкинути в сторону надмір різноманітної інформації, котрою, немов першим зимовим снігом, намагаються закинути соціум, можна зробити один єдиний висновок: опозиція – беззуба.

Лише малий відсоток представників влади становлять «тушки» (або спонсори партії) та «тітушки» (її публічні члени). Кістяк «регіонів» формують досвідчені, технічно грамотні політики, які досить просто переграють опозиціонерів, котрі у відповідь можуть запропонувати лише емоційні виступи. Чого вартий провал засідання Верховної Ради! І тут говориться не про результат голосування, а відсутність спроб контакту із комуністами та позафракційними, які і мали скласти рушійну силу більшості.

Розвинути дану тему дозволю політологам та професійним політичним журналістам, а сам тим часом спробую дати відповідь на таке питання: Чому Україна хоче в Європу?

Інформаційні інтернет-портали вже давно перенасичені аналітичними даними, що демонструють переваги «Європейської України», опоненти у свою чергу підмічають «ментальність» українців, що все таки ближча до Росії. Однак, питання, яке варто було б проаналізувати, звучить наступним чином: чому Європа хоче Україну?

Акцентую на слові ХОЧЕ, адже хоче нас і Росія. Як не прикро констатувати, але наша держава нагадує знедолену Малену, котру прийнято таємно жадати і зневажати «на людях». Як говорить історія, великої альтернативи у Малени не було. Тому, вибір у нас один: кому віддатись. Джентельменській Європі? Гвалтівливій Росії? Як відомо, на авансцену нещодавно вийшов «резиновий» Китай. Тут вже поняття смаку, шановні. А смак нашого гаранта, як відомо, унікальний, трендозависний...

Якби я читав схожі рядки, у мене б виникло питання до автора: так чого ти сам брав участь у цій революції? Абсолютно зрозуміло те, що цього разу люди вийшли не за опозицію (як було у 2004 році), вони вийшли навіть не за Євроінтеграцію (більш ніж переконаний, що лише малий відсоток насправді розуміє суть такого кроку), люди вийшли проти режиму, котрий мав їх знищити, а натомість ще більше згуртував.

Тому, беззаперечно підтримуючи останнє твердження, сподіваюсь, автор відповів би наступним чином:

Є такі моменти, коли ти повинен кинути УСЕ: всі свої плани, наміри, зустрічі, побачення, мрії. Кинути для того, аби, в принципі, мати можливість їх реалізувати! Сьогодні саме такий момент! Із нинішньою владою ми не маємо нічого. Із тим, що я бачу навколо останнім часом – ми маємо все! Я бачив малих побитих беркутом дітей, які знову прийшли на майдан, щоб дати відсіч! Ми маємо віру! Я бачив тисячі киян, які гостинно надавали притулок та їжу! Ми маємо надію! Я вийшов на майдан, бо у нас є потенціал: розумні, освічені, працьовиті люди, котрі довели: ми – не маса, не збіговисько, не скупчення «дебілаф, каторіє не расходяться».

Ми – нація, ми – народ, котрий самотужки вийшов на нерівний бій і я, дописуючи ці рядки у потязі у напрямку до Києва, сподіваюсь повернутись назад із перемогою.

Іван Байдак

БУТИ БИ НЕ МАЛО ОЛЕКСИ НА МАЙДАНИ

Мал. Іллі Стронговського

якопудело та лімпампусик | малювання 65 | стронговський 2013

Не знаю чим Майдан стане в майбутньому для мого народу і моєї країни, але я точно знаю, чим він вже став для мене особисто і для багатьох моїх друзів та знайомих. З ним, чи може радше у ньому відбулося перезавантаження міжлюдських взаємин.

Коли мене запитують про враження від Майдану, я розповідаю свою історію взаємин із таким паном Олексю, який тривалий час був для мене зразком скоробогатка. Починаючи від манери розмовляти, закінчуючи гламурним мобільним телефоном, свідчило мені, що пан Олекса важко хворий марнотою-марнот. Свою неприязнь я старався за жодних умов не виявляти, але припускаю, що її було видно за кілометр. Мабуть, саме тому я без особливого бажання сідав до його авто, коли він запросив бажаючих з автобусної зупинки.

Це був ранок тої п'ятниці, коли студенти у Львові вперше вийшли на страйк на підтримку євроінтеграції України. «Жаль дітей, їх просто роздавлять», – розмірковував пан Олекса, минаючи на своєму Лексусі групу студентів, які зібралися біля пам'ятника Тарасу Шевченку. Мене трусило від бажання сказати щось гострого панові Олексі. Прецінь звідки така зневіра, ба більше – наглість, з якою він проєктує свою зневіру на цих молодих людей? Але і цього разу я промовчав, картаючи себе, що погодився на цей «ранішній привілей» їхати на роботу не у напханій маршрутці.

Кожного разу, коли траплялася нагода їхати із паном Олексю, слід було вислуховувати від нього цілу інструкцію, як не попсувати сидіння, не нанести сміття у салон, не гримати дверима тощо. Але це ще півбіди. Зазвичай вся дорога до Львова супроводжувалася його розповіддю про те, як зле жити в Україні і як важко тут провадити бізнес. Одного разу я собі дозволив сказати про моральні принципи, яких слід дотримуватися у бізнесі, і що, мовляв, дотримання цих принципів без сумніву змінять нашу країну на краще. Тоді він різко зупинив машину ледь не посеред дороги, взяв із полочки жмут паперів і тицьнув мені його під ніс. З подальшого екзальтованого тексту я зрозумів, що цей жмут документів він міг би пробувати візувати офіційним шляхом, але і цього разу завізує через посередництво

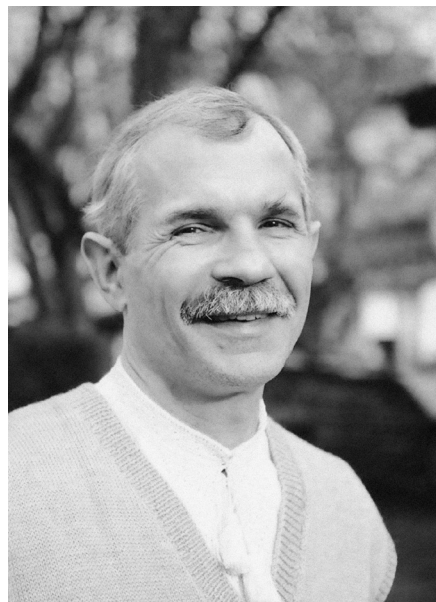
хабара з тої простої причини, що так швидше. Кількасот метрів за львівським майданом я попросив п. Олексу зупинитися. В момент прощання він ніби відповів на непоставлене мною питання: «Я знаю, Ти вважаєш, якби такі як я не платили би хабарів, цим дітям може би й не довелося тут мерзнути». Зміст цієї фрази був так само очевидним, як і неочікуваним. У відповідь я хіба лише траснув дверима. Таким було наше прощання перед наступною зустріччю, яка відбулася вже у Києві на Майдані Незалежності.

Яко журналіст я зайшов до одного із наметів з тим, щоб знайти цікавого співрозмовника. Пан Олекса лежав просто таки на дерев'яному щиті, накрившись коциком у тій самій шкіряній курточці із тоньким хутряним комірцем, в якій я бачив його у Львові. Зауваживши мене, він швидко зірвався на рівні ноги, підійшов і обняв мене як старого доброго друга. В ніч з 29 на 30 листопада пан Олекса повертався з Дніпропетровська до Львова. Десь під Хмельницьким, коли його застала новина про брутальний розгін Майдану, він розвернув машину і поїхав на Київ. Від того часу до Львова ще не повертався і разом з усіма твердить, що буде на Майдані до перемоги.

Так от, коли б мене у Львові хтось попросив скласти два списки осіб, в одному із яких були би знайомі, яких я би сподівався побачити на Майдані у Києві, а в другому – ті, яких би не сподівався, то пан Олекса мав би бути на самому чубку того другого списку. І оце «Не сподівався(-лася) б», як мені здається, і стало найбільшим в новітній історії України, ще ніколи так масово не пережитим, феноменом.

Наша країна пережила десятки мільйонів «так» тому, що дотепер вважалося «неможливим». Бо врешті-решт йдеться лише про те, щоб кожен зокрема отримав позитивну відповідь на одвічне питання – чи можливо українцям гідно жити у своїй країні?

Петро Дідула

WHAT IF? .....

Філософія дауншифтингу викликає багато суперечок. Одні вважають її шляхом до справжнього щастя, інші – просто способом приховати свою безпомічність у гонці з самим собою. Але спробуємо розглянути дауншифтинг з дещо іншої точки зору. З точки зору екології. Відмова від матеріальних благ, бажання жити в своє задоволення, невеличке «зниження планки»... Здавалось би, як це може вплинути на стан довкілля?

Як відомо, у багатьох країнах, зокрема у Великобританії та Сполучених Штатах, набуває значної популярності екологічний аспект дауншифтингу. Для цього не потрібно втікати на Гоа, чи продавати все своє майно і переселитися подалі від цивілізації. Почати достатньо з простого. Наприклад, в останні роки поширюються такі тенденції, як «екологізація життя», перехід до менш шкідливих технологій, економія вичерпних ресурсів, і т.д.

А що, якби певна кількість людей раптом вирішили перейти до менш «шкідливого» способу життя? От так раптово, в один момент? А хоча би з Нового Року!

Спробуймо уявити. А також підрахувати наслідки такого дауншифтингу...

Для проведення розрахунків я вибрала Львів – сучасне і досить велике, але не «мегаполізоване» місто. Станом на 2013 рік у Львові проживало 728 660 осіб. Припустимо, що до «екологічно чистого» життя вирішило перейти 5% населення, а саме – 36 433 особи. І поставили би перед собою такі завдання, як:

Економія електроенергії

Способів зекономити на цьому ресурсі (який вже став для багатьох життєво-необхідним) – просто безліч. Наприклад:

- Вимикання приладів з розетки. Всього зайва хвилинка перед сном – вимкнути всі прилади, окрім холодильника. А це дозволяє кожній сім'ї заощадити цілих 70 кВт на місяць! Для 5% це – 2,5 млн кіловат!

- Динамо-зарядка. Це невеличкий пристрій, який перетворює механічну енергію в електричну. Моделей є безліч – ручні, для велосипедів, для автомобілів! А для 5% населення це – спосіб заощадити 0,5 млн. кВт!

- Енергозберігаючі лампи. Заміна звичайної 75-ватної лампи на енергозберігаючу (4-ватну) дозволить економити 0,07 кВт/год. Ніби небагато, але для 5% це – 1,5 млн. кВт на місяць!

- Енергозберігаючий режим комп'ютера. За статистикою, кожен другий житель України постійно користується персональним комп'ютером. Встановлення режиму енергозбереження дозволить кожному з них зекономити близько 30 кВт на місяць. Для 5% населення (тобто для кожного другого з них) – це ще 0,5 млн. кВт.

Проблема питної води – одна з найактуальніших на сьогодні. В деяких регіонах її катастрофічно не вистачає, в інших вона просто недостатньої якості... Наприклад, в Україні стан більшості водоочисних споруд залишає бажати кращого, відповідно в достатній мірі очищуються лише 30% води. Так навіщо змішувати сотні літрів чистої води з міськими стоками? Якщо спробувати менше витратити – може і очистити доведеться менше?

- Закручувати кран під час чищення зубів та гоління. Протягом п'яти хвилин вранішніх процедур втрачається близько 60 літрів води! Води, набраної у посудину, повинно бути цілком достатньо. Отож, така проста дія (під час ранкових та вранішніх процедур) дозволяє одній людині зекономити близько 110 л води на день! Для 5% населення це – 4 млн. л. на місяць!

- «Економія лійки». Щоби наповнити ванну водою, потрібно близько 100-140 літрів води! Використання душу дозволить зменшити цю цифру приблизно в 5 разів. А завдяки новітнім еко-технологіям витрату води можна скоротити навіть до 6 літрів! Лійки зі спеціальною системою подачі води та «підмішування» у воду повітря за ціною майже не відрізняються від звичайних, зате яка економія! Для 5% населення це – 218,5 млн. л. чистої води!

- Миття посуду в «економ-режимі». Навіщо в кухонній раковині злив має таку саму форму як у ванній? Правильно, тому що за задумом розробників під час миття посуду, овочів, заморозжування продуктів, його слід закривати гумовим корком! Якщо взяти це за хорошу звичку, кожного місяця в каналізацію потраплятиме на 4 тис. л. чистої води менше! Для 5% населення це – 142 млн. л. води!

А що, якби вони... Відмовились від автомобілів?

Велосипеди, метро, маршрутки... Всі вони чудово підходять для поїздки на роботу. «Несолідно!» – скаже більшість. «Було би бажання!» – скажуть дауншифтери! 5% від загальної кількості автомобілів Львова – це 6 250. Кожен в середньому за день проїжджає близько 30 км. І кожен витрачає приблизно по 2 літри пального. А це – не багато-не мало – 16 м³ вихлопів!!! Для 5% автомобілістів це – 100 000 м³!

- Перехід на велосипеди. Для прикладу, мери Лондона, Риги, Дубліна, президент Сеулу, та багато інших високопосадовців пересуваються містом винятково

на велосипедах. А чим ми гірші за мерів і президентів? А нічим! Велосипед – це здорово, весело, та економічно! А ще – екологічно-чисто. На сто відсотків менше вихлопних газів! А для 5% автомобілістів Львова це – 100 000 м³.

- Перехід на громадський транспорт.

40 людей в одній маршрутці та 40 людей на 40 авто. Результат напрошувється сам – у 40 разів менше вихлопних газів! Для 5% це – 2,5 тисячі м³ замість 100 тисяч.

- А якщо перейти на трамваї, які, як відомо, споживають електроенергію? Згідно з моїми підрахунками, для 5% автомобілістів це – ... 31м³ викидів в атмосферу за місяць замість ста тисяч!

До того-ж, зменшення кількості автомобілів хоча би на 5% призвело би до майже повного зникнення заторів у місті! Звісно, де-не-де вони би ще траплялись, але скоріш за все тільки вранці, і на кількох найважливіших вулицях. А як відомо, затори не тільки додають незручностей у повсякденне життя, вони ще й неабияк шкодять здоров'ю! Адже у пробках машини рухаються надзвичайно повільно, продукуючи непропорційно велику кількість вихлопних газів.

Висновки

А висновки шокують... Мене, як еколога – однозначно. Цифри просто не вкладаються в голову – а це всього 5% населення. І розрахунки були проведені тільки на основі кількох способів «екологізації життя». А ще є утеплення будинків, насадження зелених рослин на дахах (з дозволу міськради, звісно), енергозберігаюча побутова техніка (класу А, А+ та А++), електрообілі, заміна сантехніки на сучасніші моделі, правильне розташування холодильників та кондиціонерів... Способів просто безліч!

Мабуть, головним фактором є те, що якщо хоч трошки знизити навантаження на екосистему, згодом вона зможе справлятися зі значно більшою кількістю забруднень. Зараз екосистема Львова майже не в змозі самовідновлюватись. Але згодом...

Так все-таки? Що, якби?..

Отож, минав 2014 рік. У Львові стало значно легше дихати. Концентрація забрудників та пилу у повітрі зменшилась, в основному за рахунок часткової ліквідації заторів. Тепер замість того, щоб «повзти» вулицями і продукувати вихлопні гази «вхолосту», машини рухаються з розміреною швидкістю. В центрі міста вже не стоїть такий стійкий запах вихлопів та пилу, до того-ж, стало менш шумно. Зменшилась кількість ДТП.

Водоочисні споруди вже не настільки перенавантажені. Звісно, потрібно докласти ще багато зусиль, щоб якість очищення побутових стічних вод досягла необхідної позначки. Але зміни показників за 2014 рік дають стимул до покращень.

Міська влада спершу була шокована такою кількістю велосипедистів на вулицях міста, але згодом підтримала ініціативу, та прийняла рішення про встановлення вело-парковок біля найбільших міських установ (вищих навчальних закладів, шкіл, великих магазинів та розважальних центрів). Також розглядають можливість збільшення одиниць громадського транспорту.

Щораз більше жителів міста стали помічати переваги еко-дауншифтингу та обирати його, як повсякденний спосіб життя.

Happy End.

Точніше... To be continued!

Оксана Хом'як

НЕПРОСТИЙ «SIMPLE LIFE» АБО ДАУНШИФТИНГ ПО-УКРАЇНСЬКИ

Зазвичай під явищем дауншифтингу ми розуміємо ситуацію, коли людина кидає усе і кардинально міняє спосіб життя, щоб уникнути стресів і викликів сучасного складного світу (та чи був він колись насправді простішим?). Так зване «просте життя» – це трохи інша філософія. Адже, буває й так, коли рішення переїхати подалі приймають не тому, що «все дістало», а через те, що навпаки – усе до цього йшло. Прикладом таких людей є родина Дмитра і Ольги (імена змінено). Близько півтора року тому вони із двома дітьми переїхали із Стрия до села з населенням приблизно 300 осіб. А недавно народилася й третя дитина, у родині поповнення. Я ж познайомилася з цією незвичайною сім'єю на Шипоті. Це своєрідний фестиваль у долині посеред гір, де збираються справді дуже різні люди. До того як переїхати у село, Дмитро і Оля проводили в Карпатах ціле літо і частину осені, живучи у саморобному «тіпі». В такому імпровізованому житлі індіанців, де можна палити вогонь усередині. Хоч і буває димно, зате тепло незалежно від погодних умов, а всередині є лавки, на яких можна спати. Тут завжди на вогні є готовий трав'яний чай, а увечері чути звуки барабанів. Врешті, згадавши тепле літо, ми вирішили поїхати до друзів в гості.

Заходимо у двір: ліворуч будинок, біля нього криниця, а з іншого боку – сарай і туалет. Зате біля дверей до хати на підставці стоїть трембіта – подарунок друзів з Росії, музичний інструмент зроблений на замовлення у гуцулів. По черзі пробуємо у неї дудити, але потрібно дочекатися дощу, тоді звук кращій. Заходимо до хати, сідаємо біля дров'яної пічки пити імбирний чай і намагаємося розпитати господарів про їх життя-буття. Вдається зі скрипом, бо брати інтерв'ю в друзів виявляється дуже складно: з одного боку наче й так усе про них знаєш, а з іншого – боїшся образити якимось незручним питанням. Що таке дауншифтинг ні Дмитро ні Оля не знали і себе до дауншифтерів не відносили. Вони не схильні вважати свій спосіб життя чимось особливим чи специфічним та не мають потреби комусь щось доводити. Просто живуть так як їм подобається.

– Розкажіть чому ви вирішили переїхати зі Стрия і чия була ідея?

– Ну ідея була спільна, давно вже вона визрівала, ще коли не було дітей. Спочатку пробували на дачі жити. Але на дачі зовсім глухо виявилось, особливо взимку. А тоді подумали: а що ми втрачаємо? Діти ще маленькі, до роботи в місті в нас й так не було прив'язки, а більшу частину літа ми проводили на Шипоті, в Стрию тільки зимували.

– Чим тут живеться краще, ніж в місті?

– Вільніше, тихіше, чистіше, спокійніше, глухіше. Воно може і на краще. У Стрию ми жили в будинку, де на першому поверсі був магазин. Тому постійно мусили засинати під крики, сигналізацію машин і таке інше. А тут чути природу, одразу за хатою починається ліс, правда доволі засмічений. Сміття тут не вивозять, а місцеві викидають його у лісі. Ми намагаємось більшість спалювати, а що не горить відвозимо у місто. Загалом є і свої плюси і свої мінуси. Але плюсів мабуть більше. Тут безпечніше. Діти можуть цілими днями бігати, гуляти, лазити по деревах, збирати гриби – і не переживаєш, що з ними щось станеться. Дихаєш чистим повітрям, їси домашні харчі. Щоправда, повністю вирощувати собі овочі і фрукти ми ще не змоглися, картопля, наприклад, куплена тут у селі, але плануємо на весну посадити сад. Тварин поки не плануємо заводити, бо як тут кажуть: «щоб тримати коня, треба бути конем». Зараз в нас живе кіт, ми його привезли цього року з Шипоту, недавно зловив тут мишу. Недоліком є мабуть те, що тут лише початкова школа, до четвертого

класу. Далі потрібно буде або доїжджати до більшого населеного пункту, або переїжджати кудись ближче, ми ще не вирішили, старша донька поки що тільки в першому класі. Дітей тут у школі небагато. Не знаю, чи вважати це перевагою чи недоліком, але у дочки в класі, крім неї, четверо учнів. А в четвертому класі взагалі вчиться тільки одна дівчинка.

– Як переважно проходить ваш звичайний день?

– Як стало дітей багато, вони почали займати майже весь час. Всіх помити, вдягнути, нагодувати, все прибрати – і так зранку до вечора. Раніше, як була вільна хвилинка, то можна було почитати, плести, а зараз часу на це майже нема. Крім того й сам будинок забирає час і зусилля. Недавно тільки закінчили проводити воду і встановили ванну, до цього переробляли планування, замурували одні двері і прорубували інші. В цьому нам теж допомагав друг, бо місити глину вручну, як виявилось, дуже і дуже нелегко.

– Чи не бракує спілкування з людьми, чи не буває самотньо?

– Спілкування вистачає: до нас часто приїжджають наші друзі, не лише зі Львова, а й з усього СНД. Виходить так, що ті, що живуть найближче – якраз вибираються до нас рідше, а ті, що живуть за тисячі кілометрів, якось долають усі перешкоди. Вони привозять нам новини, цікаві фільми, музику, фотографії. Інтернету тут поки що немає та ми й не хотіли би проводити.

– Розкажіть про своїх друзів. Багато з них обрали життя на природі на противагу місту?

– Ось недавно приїжджали наші друзі аж з Красноярська. Літом вони подорожують по Україні, в основному по Карпатах і Криму, а на зиму повертаються до себе у сибірські морози, там в них квартира в місті. Інші друзі – Софія і Андрій скористалися правом кожного громадянина на шматок землі в Україні і отримали ділянку в два гектари у Херсонському степу. Там вони почали будувати собі хату-мазанку. Вона збудована з дерев'яної осно-

ви, покрита глиною і має два повітряних прошарки для кращого утримання тепла. Поки ще не було цієї хати Софія прожила серед степу у наметі ціле літо і там же народила без лікаря першу дитину. Наступного дня вона пішла з дитиною за п'ять кілометрів до найближчої лікарні, щоб її зареєстрували. Усі лікарі були в шоці, а дівчинка виявилась абсолютно здоровою. Ще Софія тримає там двох коней, одного навіть відправляє заробляти гроші: він возить діток у парку. На зиму вони переїжджають назад до квартири, чи подорожують по Україні, вписуючись у друзів.

Потихеньку вимикаю диктофон, здається, що виходить щось не те, переключаємось на перегляд фільму, який називається «Прекрасна зелена». У ньому йдеться про інопланетянку, яка прибула на Землю і яка страшенно дивується нашим звичаям, суспільним нормам і особливо харчам. Зокрема, фільм доволі наївно пропагує ідеї вегетаріанства і життя в гармонії з природою. Вже вдома дізнаюся з Інтернету, що фільм неофіційно заборонений для перегляду у Франції, що видається мені дивним, з огляду на фільми, які зазвичай отримують призи у Каннах.

Наступного дня йдемо гуляти до лісу, бавимось з дітьми в Крокодила, говоримо (але вже без диктофону) і обідаємо

смачною картоплею з домашньою сметаною. І вже пора їхати: маршрутки до Львова їздять лише два рази на день, але й те добре. Іду з відчуттям незавершеного гештальту: я так і не з'ясувала для себе чи хотілося б мені самій жити так і чи довго б я витримала життя у сільській пасторалі. В якийсь момент здається, що ні, важко, майже неможливо жити у такому віддаленні від людей і соціуму. Та коли влізаєш у переповнену маршрутку, думка блискавично змінюється: а може не так воно й погано?

*Їздила в гості та розмовляла
Інна Анісімова
Фото Євгенії Петрової*

СТРОФИ

make love

ця війна – не війна а нагода нікого не вбити
ця любов – не до смерті а доки вистачить сил
берегти одне одного – все що треба робити
і дивитися скрізь крізь надійний оптичний приціл
і дивитись у себе крізь усі мікроскопи
і дивитись на тебе щомиті щоднини завжди
берегти одне одного і зберігаючи спокій
догорати дотла – підніматися в небо як дим
ця війна – не війна а гаряча і впевнена пристрасть
ця любов – назавжди як назавжди минає мить
ми торкаємось дна щоб у небі новому зависнути
поміж нами – струна і бринить детонаторна нить

update 1968

керований хаос розносить нас в різні боки
нуртує юрба в круговерті спіральних потоків
от щойно рука ще торкалась твоєї руки
а вже поміж нами стіна многолика стоока
і вже поміж нами ліси неопізнаних тіл
і зустрічні смуги й бар'єри і буферні зони
тут вже дев'ятсот а не дев'ять із дантових кіл
накручують спритні спортсмени нічних стадіонів
та хаос – це хмара туманність це світ навпаки
реванш ентропії недовгий де зимно і пусто
як тільки рука доторкнеться твоєї руки
увімкнеться струм і ріка розпрощається з руслом
ні мури й загати ні славна китайська стіна
не втримають натиску вод від нового потопу
і знову як вперше народяться «він» і «вона»
і зевс молодий украде і врятує веселу європу

ex oriente lux

у чорному небі – білий місяць
на білому світі – чорно темно
малі світлячки самі собі світять
кожен окремо але недремно
і недаремно бо поки місяць
ніхто не ввімкне запасний генератор
а поки вся нечисть не перебіситься –
то й день не рвоне з низького старту
а тут же – відьми і чортовиння
а тут же – гоголі і булгакови
сичать віщують із трясовини
що це вони авраами і якови..
від білого місяця – темно чорно
та світло як звикло іде зі сходу
мільйон світлячків злітає вгору
і сонце маленьке над світом сходить

навігація

день піднімає піну
ніч генерує осад
цього ніяк не зміниш
цього завжди задосить
а межі дном й шумовинням
течії і водоверті
тут не живуть невинні
будьмо уже відверті
переплітають потоки
вихори і чорторії
не запливай глибоко –
вигребти не зумієш
не піднімайся вгору
щоб не потрапити в сіті
гон іде в будь-яку пору
лови – кожної миті
не зкоригує карми
жоден чужий потік
не озирайся марно
просто греби в свій бік

МАЙДАНУ

let it be

співати гімн немов курити опіум
ламати жерсть але не бити скла
і понад все тримати сука спокій
щоби ріка із русла не втекла
ламати жерсть бо жерсті забагато
відмити скло від крові і реклам
тут божий перст вказав робити свято
і буде так
і все воздасться нам

social trip 2.0

ці гранітні грудневі груди
ці гарячі грудневі нерви
це не хвилі –
це просто люди
нерозривно
безперервно
це не хвилі –
це просто нерви
майже голі
ще гарячі
хай не змерзнуть
хай не звернуть
хай сміються
хай не плачуть

Юр ІЗДРИК

* * *

сказати собі чесно, якомога чесніше,
так ніби уже немає чого втрачати:
ми надто довго жили, покладаючись на інших –
як книжка пише, що люди скажуть,
ми надто звикли до цих вишитих гамівних сорочок,
до цих пишних церковно-гастрономічних обрядів,
до цих дуль у кишені, які часто видаємо за спротив.

сказати собі чітко:
не вистачить сіл і містечок, щоб кожна хата скраю,
не вистачить вояків, щоб по одному виходити в поле,
не вистачить поля,
навіть китайок не вистачить, навізених із Китаю.

сказати собі безжально, не ховаючись за плечі інших,
не сягаючи щоразу по славу дідів та пам'ять героїв,
як по хусточку для патріотичних сліз і соплів,
не втікаючи у тужливу пісню.

сказати собі:
я – остання буква абетки, без якої мене не буде,
я – остання територія,
я – те, чого я не можу зректися,
я – тесля колоди у власному оці
я не мушу тесати із неї хреста, якщо не хочу
я не можу віддати того, що мені не належить
я належу до цього народу,
я – цей народ
я не хочу, щоб ми довіку
ходили такими глухими шляхами,
отже, я починаю від себе – я розорюю межі
я – ми, я–ми, ями

Галина КРУК

Фото: Ростислав ШПУК

ВАЖКА ЛЮДИНА

Ірвін Велш
(Irvine Welsh,
27 вересня 1958) –
сучасний шотланд-
ський письменник і
драматург.

Отримав широке визнання після виходу свого першого роману «Трейспоттінг» («На голці»), за яким було відзнято однойменний фільм. Для його творів характерний грубий шотландський діалект і брутальні описи так званих реалій єдинбурзького життя. Photo: Trond Ola Tilseth

Ірвін Велш написав це ексклюзивне Різдвяне оповідання, щоб одночасно надрукувати його у вуличних газетах по всьому світу.

Події в оповіданні Велша розгортаються як продовження романів «На голці» і «Порно», головним героєм оповідання є той самий горезвісний персонаж Франсіс Бегбі, якого зіграв Роберт Карпайл в фільмі режисера Денні Бойла у 1996 році. Ірвін Велш є послом INSP (Міжнародної мережі вуличних видань), яка об'єднує 122 вуличні видання в 40 країнах світу, у тому числі і «Просто неба».

Ірвін Велш раніше охарактеризував вуличні видання як «одне з великих соціальних досягнень за останні 20 років».

– Це звучить жакливо, – Елспет долила вина в свій бокал, наближаючись до великих скляних дверей, що виходили на веранду, – але я не хочу їх тут бачити, навіть за келихом улюбленого напою. Я вже втратила рахунок скільки разів вони зіпсували нам Різдво. А взагалі, це був такий хороший день...

Тримаючи пляшку в руці, вона поглядом запросила свого чоловіка Грега приєднатися до неї, але він заперечно похитав головою.

– Ну давай, люба, нам треба перетерпіти цих гостей, – його голос перейшов у шепотіння і він подивився в передпокій. – Заради твоєї мами.

Елспет конвульсивно заридала:

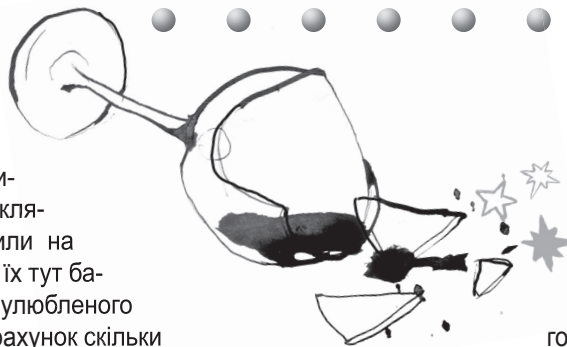
– Я знаю, це може бути її останнє Різдво...

Грег продовжував спостерігати за дружиною, вона вийшла з веранди, згодом на мить зникла за стовбуром великого дерева, він побачив її знову, коли вона запалювала цигарку. Грег здригнувся, коли холодне повітря наповнило кімнату.

Він продовжував спостерігати за Елспет, як вона затягувалась цигарковим димом, раз, другий, всмоктуючи щоки всередину. Потім вона погасила цигарку, зайшла в будинок, пройшла до кухні, остаточно погасила недопалок під проточною водою, а тоді кинула його в сміття.

Повернувшись до вітальні, вона побачила, як Грег дивився на неї із сумним звинуваченням.

– Я знаю, я знаю, я почала знову... Франк уже до дідька рознервував мене, – заявила вона, стишуючи голос. У той момент Вал Бегбі, тонка як палиця, хвороблива після хіміотерапії, в перуці, що зсунула-

ся набік, зайшла до кімнати.

Елспет допомогла матері, такій легкій і невагомій, опуститися у фотель.

– Хлопчики лягли спати?

– запитала Вал з бурчанням у голосі, маючи на увазі двох малих онуків, Джорджа і Томаса.

– Так. Вони не хотіли лягати спати, щоб побачити своїх дядьків Джо і Франка, ніби таке взагалі може статися...

Вал збиралася запевнити, що вона фанатично впевнена в своїх синах, хоча це не відповідало дійсності, коли у двері подзвонили, і вона підняла свої майже лисі брови.

Елспет відчинила двері і побачила перед собою Франка. Вона очікувала побачити людину, яка жила на тюремних харчах, але він був засмаглим, у хорошій фізичній формі, але найголовніше – тверезий. Ще менш очікуваним був той факт, що він був не сам.

– Це Мелані, – відрекомендував він приголомшливу, елегантно одягнену блондинку, на вигляд якій ще не було тридцяти.

– Рада з вами познайомитись, – сказала Мелані з великою американською усмішкою на всі зуби і відповідним акцентом.

– Я теж... – Елспет взяла їхні пальто і провела їх до вітальні. Коли вони всі сіли і почали знайомитися, вона помітила, що Франк, як і Мелані відмовився від запропонованої Грегом склянки спиртного, натомість вони обоє взяли склянки з водою. Мелані повільно пила воду, а Елспет, Вал і Грег відверто роздивлялися її в тиші, яку господиня змушена була розірвати.

(HE AIN'T LAGER)

– Ну і де ви обоє зустрілися?

Саме питання було невинним, але інтонація змусила Грега зціпити зуби.

– Люба, не потрібно...

– Це просто запитання!

Коли Мелані перевела погляд на Франка, Елспет помітила, що американка, на відміну від його попередніх дружин, здавалося, не боялася брата. А він виглядав, на подив, дуже спокійним, без того виразного хаосу в очах.

– Нічого страшного, – Мелані продовжила. – У мене є подруга, яка працює арт-терапевтом у в'язниці. Вона була куратором виставки, тієї, де були виставлені кілька картин Франка.

– Так, Грег різко наїжився, – я читав про неї в газеті «Скотсман». – Франку, ти молодець!

– Він добре малював, коли був дитиною, – сказала Вал вголос, але майже до себе.

Всі присутні у кімнаті зупинили свої погляди на Франкові, який мовчав, і здавалось з чимось внутрішньо борючись, його погляд був напруженим, а губи зціпленими.

Мелані посміхнулася:

– Мені сподобалися роботи, і я зацікавила ними друга колекціонера. Він купив їх. Звичайно, ми хотіли зустрітися з художником і..., – вона подивилася на Франка.

– Мелані зустріла мене у в'язниці, – закінчив Франк.

Елспет закотила очі і долила собі вина:

– Ну ось, знову те саме...

Вал голосно голосно цмокнула, стиснувши сухі губи, а Грег подивився на свою дружину розгубленим поглядом.

– В той час мене вже випустили, як колишнього в'язня для реабілітації, – сказав Франк.

– Я думала, що буду частіше тебе бачити, ось що я кажу, – Вал вперто дивилася на свого сина.

– Я думаю, що це моя вина, Місіс Бег...Вал, – сказала Мелані. – Франк проводить багато часу зі мною в Лондоні.

– Добре, – сказав Франк. – Карти на стіл, – і він взяв руку Мелані в свою руку, – ми одружуємося і переїжджаємо до Каліфорнії.

Вал відкрила рот від здивування, а Елспет вибухнула від сміху, виплюнувши вино з роти. Саме тоді вона вперше зрозуміла, що її брат, здається, сердиться, і швидко перевела погляд на Мелані.

– Вибач..., ти просто на вигляд не його тип!

– Ну, вітаємо вас обох, – Грег защебетав. – Треба відкоркувати шампанське!

Мелані зустріла погляд Елспет:

– Так ось, скажіть мені, чи ви є типом Грега?

Елспет була захоплена зненацька. Вона почала

говорити, але не змогла. Грег посміхнувся і солодко заговорив:

– Ну, у нас двоє дітей і вбивчий кредит на цей будинок, і з цього складаються наші сімейні стосунки, так що я, звичайно, сподіваюся, що так!

Саме тоді Вал заходилася у приступі кашлю, що спонукало її дочку поспішити їй на допомогу.

– Заспокойся, мамо...

У легенях Вал було чути хрипи, вона відчайдушно хапала повітря. Елспет витріщилася на всіх присутніх:

– Ні слова від Джо? Ніхто не дзвонив йому?

– Ах, я намагався, – сказав Франк. – Він не відповідає на дзвінки.

– Отже, як проходить випробувальний термін, Франк? Інспектор, який відповідає за твоє умовно-дострокове звільнення ..., – Грег прочистив горло, підморгнув Мелані і заговорив поганим американським акцентом розумника, – не б'є тебе між ногами? Або парольний офіцер, як кажуть в кіно!

Франк Бегбі, подивився на свого зятя:

– Ти про що?

– Вибач, я передивився забагато фільмів. Маю цілу колекцію фільмів. Ти бачив їх?

– Ні, я не дивлюся телевізор.

Потім у двері подзвонили і Елспет перестала заспокоювати Вал, піднялася, щоб відчинити двері і впустити Джо. Він виглядав неохайно в поношеному старому светрі, дірявих джинсах і жадливо зношених кросівках. Його очі виглядали каламутними, коли він ввійшов до кімнати.

– Тут затишно, – поглумився він.

Потім він подивився на Вал:

– Ну як моя маленька мама? Як хіміотерапія?

– Вона забирає дуже багато моїх сил, – сказала Вал, задихавшись.

– Ти у нас справжній боєць, ма, – Джо сказав коротко, і тут його погляд зупинився на Мелані, коли Грег всунув банку пива Стелла в його руку.

– Я знав, що ти любиш пиво, – Грег посміхнувся.

– Що? – Джо відрізав войовничо, але все-таки відкрив пиво.

– Ти пропустив усі новини від нашого бідного Франка, – сказала Елспет, щоб відвернути прояв злості старшого брата.

– Це моя подруга, Мелані, –

Франк підтвердив. – Вона художник з Каліфорнії. Ми збираємося одружитися і переїжджаємо туди жити.

Він подивився на Мелані, потім окинув поглядом всіх присутніх в кімнаті, додаючи:

– Є ще новини... ми чекаємо дитину...

Елспет подивилася на Мелані широко розплющеними очима і з жахом зойкнула:

– Ісус Христос, тепер я все почула!

Мелані проігнорувала її слова і взяла Франка за руку.

– Поява дітей...Каліфорнія... картини..., – Джо примружив одне око, фіксуючи погляд на Франкові, – і це з чим ми залишаємося, так?

– Так, – сказав тихо Франк.

Напруження в кімнаті повільно спадало.

– Мм... це місце... ти... , – Джо подивився на Елспет. Я бачу, ми більше не рівня вам, навіть, щоб сидіти за одним столом з вами, ні я, ні Франк з цією дівчиною з Каліфорнії, але ти запросила нас в гості, щоб випити по стаканчику, коли діти полягають спати.

– Це занадто для нашої мами!

– Що ти там говориш? Я не почула, що ти кажеш!

Вал почала схлипувати:

– Я просто хотіла, щоб ми гарно провели Різдво...

Елспет оцінила войовничий вигляд Джо і відповіла йому таким самим поглядом, роззброюючи його і процідивши крізь зуби:

– Тобі пора йти. Зараз. Ти засмучуєш маму.

– Що ти там кажеш? – Джо закричав, потім позадкував, спотикаючись, перечепився через журнальний столик і гучно впав. Скло розлетілося скрізь по кімнаті, а металеві ніжки стола погнулися. Одразу запанував хаос; два хлопчики прибігли вниз зі спальні з другого поверху, плачучи, коли Франк і Грег кинулися допомагати Джо, а Елспет втішала Вал.

Мелані наблизилась до засмучених дітей:

– Привіт, мене звати Мелані...

Вони дивилися на неї із зацікавленням.

– Я буду вашою тіткою. Я одружуся з вашим дядьком Франком. Дядько Джо перечепився і впав, але з ним буде все добре. Послухайте хлопці, я хочу з вами краще познайомитися! Покажете мені що вам подарували на Різдво?

Хлопчики кивнули з настороженим ентузіазмом і молодший, Томас, дозволив Мелані взяти себе за руку і піти з нею до спальні на другий поверх. Елспет сором'язливо, з почуттям вини, сказала «дякую», коли вони піднімалися по сходах.

Франк підняв Джо на ноги, і все ще підтримував його, одночасно відштовхуючи Грега вбік.

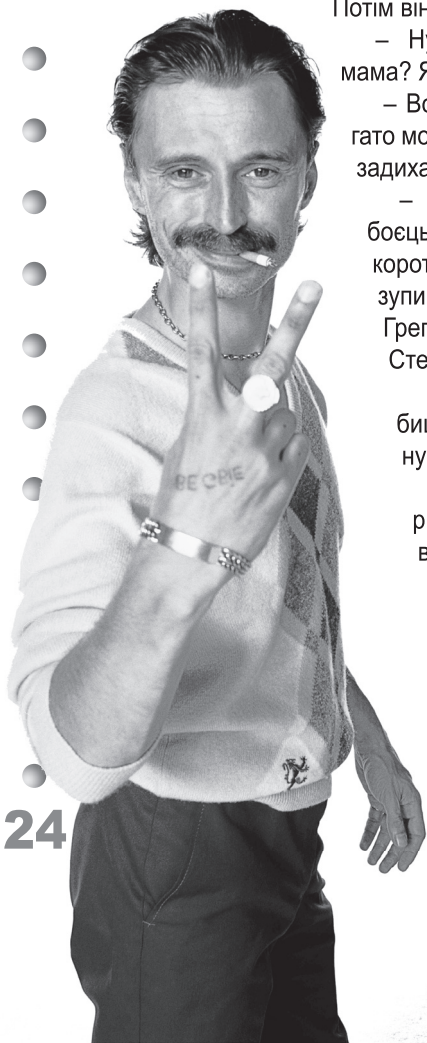
– Я виведу його на вулицю. Потримаю його трохи на свіжому повітрі, а потім закину його у таксі.

– Я допоможу, – сказав Грег.

– Ні, я сам впораюся, – грубо сказав Франк, потім крикнув зі злістю на Джо. – Ну, рухайся!

– Куди ти тягнеш його? – у Вал починалася паніка.

– На вулицю, ми трохи пройдемося, – сказав Франк, а Грег кивнув і відкрив двері для них, спостерігаючи, як брати похитуючись, зникли в темряві ночі.

Елспет піднялася нагору, де Мелані допомагала хлопчикам вмотитися в ліжках. Грег заспокоїв Вал і прибрав розбите скло.

– Він живе бідно зараз, наш Джо, – Вал шморгнула. Він не спить на вулиці, він ночує у людей на канапі.

Грег подивився на шматки поламаного столу, потім на прикрашену ялинку і камін. Він майже зумів пробачити Джо.

Франка не було близько години. Коли він з'явився, всі сиділи напружені у вітальні, а Мелані розповідала про Каліфорнію та свою сім'ю.

Раптом Вал подивилася на свого молодшого сина:

– Що ти зробив з нашим Джозефом?

– Нічого. Як я уже сказав, я запхав його в таксі, дав йому двадцять фунтів, хоча це погана ідея давати гроші алкоголіку, – Франк знизав плечима. – Як тільки він вийде з таксі, він знайде одразу забігайлівку, щоб напиться і зчинити бійку. Дай йому гроші і він опиниться у невідкладній допомозі.

– Але ти...ти правда не бив брата, Франк? Не на Різдво, сину! Не на останнє Різдво своєї мами!

– Не переживай, ма, заспокойся, – проворкував Франк тихо.

Елспет, з пляшкою вина і бокалом в руках, дивилася на нього:

– І ти нам розказуєш, що ніколи не бив його?

– І чого б це я його бив? – Франк похитав головою, неначе вона була божевільною. – Він же мій брат.

– Бо це ти! – Елспет демонстративно підняла голову. – Тому що ти завжди його бив!

– Колишні ув'язнені достатньо тавруються ганьбою у суспільстві, – Мелані включилася у розмову. – Франк витратив багато часу, щоб навчитися контролювати свій гнів та страх, і я думаю, що він заслуговує на хоч якусь підтримку з боку власної сім'ї!

– Вибач, – сказала Елспет, – але я думаю, що ти нічого не знаєш про те, що він заслуговує від цієї сім'ї!

– Елспет, будь ласка, зупинись, – Грег заблагав.

Елспет далі дивилася на Мелані:

– Зрозумій мене правильно. Ти мені подобаєшся.

Ти сподобалась моїм дітям. Ти хороша людина. Саме тому я кажу тобі, – і вона глянула на Франка, – ти не знаєш, у що себе втягуєш!

– Та ти п'яна, – Франк сказав сестрі, – і ти робиш із себе посміховисько.

– Що ти хочеш цим сказати? Що ти змінився? Ти не змінився! Ти ніколи не змінився!

– І це, чого ти добиваєшся, так? – Франк сказав спокійно. – Це тебе влаштовує, якщо я закатаю сцену і почну бійку. Тоді тільки підтвердиться традиційний порядок речей у нашій малій сім'ї: п'яниця Джо, поганий хлопець Франк і золота дівчина Елспет. Ну, ти не отримаєш цього задоволення від мене. Такий порядок довго панував у моєму житті, і це не привело ні до чого доброго, тому що я провів більшу частину свого життя у в'язниці. Так що тепер я поведжуся по іншому, наприклад, уникаю негативності. Це все твоє, – сказав він, встаючи. – Насолоджуйся!

Мелані також почала підніматися з дивану:

– Так, я думаю, нам пора йти.

– Ти повинна зупинитись, любя, – сказав Грег, коли Франк і Мелані помахали на прощання до Вал, яка заходилася у приступі кашлю, і зникли і темряві ночі.

– Так, тож тепер я залишилася поганою! – Елспет залементувала.

Франк і Мелані вийшли на вулицю. Повітря було холодним і сирым. Вони пішли провулком у напрямку до головної вулиці, там вони спіймали таксі.

– Франк, – Мелані заговорила першою. – Ми пообіцяли, що ніколи не будемо мати секретів один від одного. Ти бив Джо?

– Ні, – сказав Франк Бегбі, дивлячись Мелані прямо в очі. – Як я сказав, він мій брат! Не засмучуйся через них, – і він притиснув її до себе. Мелані продовжувала тремтіти від холоду після тієї прогулянки навіть у таксі.

– Ось що я скажу зараз, я буду радий, коли ми приїдемо у Каліфорнію, сказав Франк, – тут занадто холодно.

*Переклад Ліни Матковської,
INSP/www.street-papers.org*

*Ілюстрації Sarah Weishaup,
<http://sarahweish.blogspot.ch>*

*На фото – Роберт Карлайл
у ролі Франка Бегбі у фільмі «На голці».
Фото: Lorenzo Agius / Contour by Getty Images*

СВОБОДА ДАДА . . . . .

Кієву, матері городів руських, посвячаєм

Свобода, да, да, шото я таке, рибочка, вже чув і всьо на етом подлом язикє, іше там були якіє-то равен(ство) і брат(ство), но об цьому лучче не вспоминаять.

А так вопше-то, мені про свободу навіть встидно балакать.

її ж бо в мене — сїки хо'ш.

Ото лиш', рибочка, няк не освобожує от необхідності писать. І просять, і просять, напиши їм, і напиши, бо вони считают, шо я писатель, а мені їх жалко розубеждать, і отсюда моя необхідність.

І наче й необхідність тая обсознана, а Ільїч казав, шо така необхідність, она оп'ять таки свобода і єсть, а всьо равно якось воно не по собі.

А кроме того, свобода і необхідність, вони вроде как одна маета.

От я, рибочка, читав одну умну кнїгу, і там дядько такий, хвілософ по-ненашинському, сидів ото на березі річки, і так йому, видать, бридко було на душі, так мулко, шо він на тую річку глядів-глядів, а потім возьми, та й ляпни: «Матінко, — каже, — моя, диви, оно вода собі тече, не іначе, як желеає, кудюо схоче, тудюо й потече, а так дійствительно, куда ж вона, бідака, потече інак, як не по руслу, хотя вона тее русло сама й проложила». Сказав оце й заплакав, сіромаха. Бо то він так про свободу свою тяжко задумався, жонку свою, ма'ть згадав, яку він сам і вибирав, та вона його потому под каблук і узяла. Тіко я так скажу, шо коли ти вже хвілософом назвався, то жонку свою неча й поминать, а прийди та глянь весною, як ріка береги розруша' і свободу свою доказує. Ілі греблю построй, шоби Дніпро зробити, і побачиш, шо тоди буде.

А другий мудрагель, так той вопше животних наблюдав, і такі вони йому совершенні показалися, шо він рішив, шо не можуть животні бути свободні, коли вони такі совершенні, не іначе, як волю чиюсь ісполняють, а своєю волі у них катма. А я так думаю, шо цей дядько просто сильно верующий був і всьо восхїцався совершенством світу, но нічо' дальше мухи не бачив, а якби він хотя би кози пас, то поиняв би, шо даже коза свою волю ма' і то ше й яку, такий свободі можна тіко позавидовать, а совершенства у кози нема, єсть тіко норів уредний, ше хуже, чем у жони.

Ну, і ти понимаєш, рибочка, шо коли вначалі один на ріку глядів, а потом другий животними заїнтересовався, то довжен був і третій быть, которий сам себе би начав ізнутри ізучать. І появився такий, тіко він уже совсем припадошний був і всьо тіко бігав із топором і питався: «Тварь лі я дрожащая, — питався, — ілі право імею?». Забув, лишега, шо всьо позволено, но не всьо полезно. Ну, і добігався, понятно, до того, шо всяких прав його лишили і в дурку уекли, тіко історія болєзні його щас на каждом углу продаєцца і в інстїтутах ізучаєцца.

І з того ізучення велика смута по всьому світу пішла, і начали хвілософи один поперед одного вискакувать і свою точку зренія на свободу висказувать. І всякі вони учьоні слова употрїбляли і разні способи примїняли, тіко балакали об одном і том же, шо з одной стороны вони вроді би свободні, а з другої, шо несвободні, і шо з якої стороны не глядїть, всьо равно життя у них тяжоле, потому шо, поки жонка їм гайки не прикрутить, то вони роблять, шо хотять, а як тіко прикрутить, то вони про смисл житні задумуюцца і грустять із большого ума.

І от ти, рибочка, глянь, яка катавасія получаєцца — виходить, раньше одні мужики тіко цьоо совободою беспокоїлися, а сожительниці їхні пустяками не страдали і жили совершенно, як животниє, у согласї з природой і самими собой. Однако, сам понимаєш, всїгда так продолжатись не могло, бо соблазни сїї заразни і вредні, і як тіко баби навчилися до путя читать-писать, то вони тоже начали разні свиньства придумувать і под поїзди бросаць, і з трибун проповїдовать, і в Ільїча стрїлять. І щас онучки тих, шо под поїздами погїблї, гуторять, ніби бабі бабой читацьца вопше обїдно, то єсть, когда хто оглянецца тобі услїд

і скаже: «О! Диви, яка тьолка!», то це вельми обїдно, бо це огранїчує їхню свободу, поскольку закрїплює за ними брем'я пола, а поскольку, — подумай сам, рибочка, — любє существо можна щитать бабой тіко при условїї, шо существуете ше і мужєський пол, то непонятно, шо у їх на мислї лежить. Короче, в знанїї во многом, многія печалї, як казав один умний чоловік по прошествїї годов супружескої житні.

І знаєш, шо мені у цїї св'язї припомнилося? Припомнилося мені, деточка, як один старий-старий развратник, покойний уже, дуже-дуже давно прорїк: «Якшо свобода й существуете, то тіко в следствїї незнаїня». То їсть, ти понимаєш, деточка, пока він не соображав, шо він развратник, то був собі свободний і радосний, мальчиків ласкав і козам норів ісправляв, а як тіко сообразив, шо це нехорошо, і шо люди на нього криво смотрять, то щас зробився несвободний, потому шо, яка ж то, враг возьми, свобода, коли тіко й переживаєш, шо про тебе сусїди скажуть.

От я і думаю, а мо' уся біда от тих сусїдів? Бо пока вони тобі у спальноно не заглядають, то ти блажен тілом і духом убогий, а як тіко вони підсматривать начнуть, у тебе сразу рост духовний получаєцца і много всяких огранїченєнь телєсных проїсходит.

Короче говоря, куда не глянь, усюди напоткнешся на обшественні вопроси. То баби, то сїм'я, а то сусїди. Не зря кажуть умні люди, шо жити в обшествї і быть свободним од його заморочок не удаєцца нікому. Ну, а з другої стороны, представ собі, шо плюнув ти на всьо, поплив на остров необїтаємый, де з обшества одні попугаї та обїзїани, ну, може, ше коза для разнообразїя. Ну скажи, деточка, будеш ти там свободним? Та нікада! Бо воно ж оп'ять і їсти шото нада, і от дождя ховацьца, і от обїзан захищацьца, разві шо наготу вже не нада прикривать. А шо ж воно за радїсть голїм бігать, када тебе і так нікто не баче? От і получаєцца, шо всяка несвобода в нас самих сидить, бісова душа, потому шо як тіко я хочю питацьца вкусно, то од утробї своєї завїшу, як хочця тепло спать, то од рїдкї шерстї своєї страдаю, а як голїм хочця погасать, то од желаннїа быть любимим мучаюсь.

І от тобі, рибочко, іше один вопрос возникает. Откуда в мені таке непреодолиме желаннїа бить любимим? Ну, откуда? І нашо воно мені? Ну, їсти нада, шоби жить, я це понимаю. Ну, в теплї спати, шоби не простудїцца і не померти нечаянно. Але зачїм мені ота всеобща любов? Шо я вам, мальчик, шо лі? Ну, прям, дитя нерозумне. Ну, ше закони їх дурацькі соблюдают, аби в тюрму не засадили, це я ше понимаю, ну, наготу прикривать, шоби не возалкали безмерно, але ж не, мені того замало, мені непременно нада, шоби мною восхїщались, і шоб цїнили мене, і шоб любили. А за шо мене любить? Ну, ладно. Може, і єсть за шо. Тіко ж зачїм воно мені, любов ота чоловічєська? Велика таїна сїя єсть. І в нїй секрет усїх нещастє. Потому шо путем дієти і закалки я тело своє могу приручить до удївительної ніщети, а от душа моя поганська завсїгда любовї буде просити як не ближнього своего, то хотя бїи в Господа нашего, которого нікто нікогда не бачив, но которого усї бояцьца і без чийой любовї ненужными себе чувствують, акї сор.

Хорошо. Давай не будемо про грусне. Давай ми, рибочка, задумаємся от про шо: предопредїлена судьба чоловіка, чи ото він сам собі разні капостї робе? Бо у цїм, ти понимаєш, якби вся суть свободї і скриваєцца. Бо якшо усьо предопредїлено заранї, то про яку свободу вопше можна балакать. А якшо же сам собі режисьор, то шо тоді з усїм оцим робить? З цьою свободою безмірною. Воно ж неїнтересно, коли зрителя нема, і ти шо хоч' собі на сценї витворяєш... зачїм тоді вопше напругацьца, правда? А якшо зритель єсть, то ти уже не зовсім свободний у своїх безобразїях, бо ти ілі хочєш йому понравицьца, ілі хочєш йому в душу наложить, ілі в крайнім случай свою душу вивернуть. От ба', і оп'ять понятїє свободї ускользає і робїцьца невидимим. А ти ше, душечка, обрати вніманїє, шо я када про серїозне заговорив, то употрєбив слова «режисьор», і «зритель», і «сцена», а шо це значить? А

це значить, рибочка, що навіть в мислях своїх я чоловік подневольний, бо скажи мені, появляця у свободної людини в голові такі слова? Та нізашо! Свободний чоловік воше слова не употребляє, бо шото називать — уже значить обмежувати отого «шото» свободу, а свободний чоловік нічий свободи обмежувати не буде, бо на фіга.

Сложно вьсо то, правда? От я тобі попроще об'ясню. От есь, допустим, стол. Він же не знає, шо він стол. Він осознає себе як некій прямокутний предмет на чотирьох ножках, да? Ну, допустим, він даже об ножках і об прямих углах не соображає. Просто так собі стоїть і стоїть, нікого не трогає. А тут приходить чоловік, бах по ньому кулаком і каже: «Ти стол, твою матю! Столом всю жизнь ти був, столом і здохнеш!» І хрясь на нього бутылку водки і стакан. І банку з 'гурками малосольними. І бідний стол із ужасом почина осознавати, шо да, дійствительно, він таки стол, і ножки у нього нікуди не двігаюця, і прями угли боли не розпрямляюця. Представляеш трагедію? От так і з нами. Начинаєм ми разні чувства і предмети словами називать, а потім гля' — уже вьсо названо і ні одной свободной вещи нема, вьсо кругом занято, включая столи.

Так і со свободою. Слово таке странне. Шо воно обозначає — нікому неизвесно, та вже када таке слово есь, то шось же воно мусе означать, хтото же шото таке кадато угледів і гаркнув на радостях: «Оно свобода!» А то, шо, кромі нього, ніхто нічо' подобного не бачив, не колише: слово есь і будь добрий, соотвествуй.

Ти не думай, рибочка, шо я первый такий хитробутий. Тут передо мною тищі людей головами об дерево стола билися послі водки з 'гурками і мало шо хто понимав. Бувало, шо й од жизни тікали од таких вопросов, а бувало, шо й од слов. Тіко куда од них утечеш? Вьсо равно бігство словами нада описувать. Ну, короче, замахався я.

А от один хитрець узав, та й замутив таке: «Свобода — вещь, котора существует зі самої тіко необхідності собственной природы і определяецця к действию исключительно сама собою». О. Бачиш, як люди можуть! Но кого він надув? Себе ж і надув, небога. Потому шо одне нічо' не об'ясняюче слово об'яснив другими нічо' не об'ясняющими словами. І так оно й получилось — свобода сама по собі, а він сам по собі, і век ему за це свободи не видать.

Но ето ж, рибочка, деточка ти моя, не значить, шо людиска воше не могут бути свободными. Ібо када уже хто сказав, шо кака то вещь существует, то всіда найдецяця куча придурків, которі будуть тую вещь шукать. І найдуть обізательно, така вже наша сущность людська.

І практичеські путьом длітельных експериментов було доказано, шо чоловік токо в творчестві своїм може быть вповні свободним. Ну, бо ти сам поразмисли, де іше вьсо зависить исключительно од самого чоловіка? Истину речу, — в творчестві, деточка, в сознаний і созданий.

От ти скажи мені, Бог був свободним, када мир создавав? Ну, аякже іначе! Потому шо тада нікого боли, кромі Нього, не було, і нікака зараза не могла Йому помішать сей замисел осуществити. І Він робив, шо хотів, прямо пахан паханом. Друге діло, шо з того получилось... но шо пожелав, то і получил. І нікому Він за це не отвіча'.

А чоловік завсїгда буде отвічать, даже за то, шо в п'яном бреду на промокашкі нашкробав, но діло того стоїть, поскольку чоловік в творчестві уподобляецця Творцу і разні луччі мира може создавать собі в удовольствіє і сусідам на зависть, от.

Токо тут, рибочка, много опасностей таїцяця, потому шо люде, када паханами заделаюцяця, їм моча в голову вдаряє, і вони начинають разні отвратні фантазми свої осуществлять, не імеючи при цім необхідного ума і широти помислів. Но у цьому і состоїть сущность свободи, да?

А воше, велике благо нам дано у способности творить, ето же тоже Бозя придумав, создавая нас по образу і подобію.

Ти токо не подумай, деточка, шо я сектант який, ілі, не приведи Господь, фанатік, просто воно, бач, слово за слово, і вьсо равно вьсо упираеться в тайну битія.

Но я о другом.

Я от том, шо фактичеські в цьой отрасли, то ість у творчестві, можна достіч ея, то ість совободи абсолютной, а можна і не достіч. І од чого це зависить, я тобі, деточка, щас скажу.

Воно ж люде як до цього діла підходять? По-разному підходять. Один бере кісточку, вмачає в краску і квецкає собі в радость. Но таких мало. Бо другий, вместо того, шоби кісточку вмачать і рожі на стьнах рисовать, начинає ізучать і дивицяця, як раньше до нього другі припадощні квецкали. І ето хорошо, шо ізучає. Но посля такой науки много людей уже нікада не могут освободиться од своего знания, — помниш развратніка, которий казав, шо свобода в незнаний, — і квецкають уже не так, як хотять, а так, як воне считают, должно квецкацяця по науці. І нічо хорошего тада не получаецця, а получаецця, рибочка ти моя, один сплошной кантекст. Знаєш, шо таке кантекст? Ну, неважно.

То ість без кантекста тоже невозможно, ти вьсо равно в нього попадаєш, хочеш, ілі не хочеш, но главное, шоби у тебе в голові нікакого кантекста не било, а токо то, шо Бог на душу положив. Ти понимаєш тепер, кака сложна ця штука?

Потому шо чоловік, которий рожі на стьнах рисує, вьсо равно хотить бути любимим і жєлає, шоби рожі ті комуто понравилась. А іначе він тоскувать начинає і задумується над зряшностью усілій і ненужно над смыслом жизни утомляеться.

Но када він просто рожі квецкає, тада кажди ідіот може плюнуть і сказать: «Тю, да я би й сам у сто раз лучше нарисовав». І часто бува' правий. Потому надо сначала вчиться рисовать, а потом ету науку начисто забить і пробувать рассмотреть, шо ж тобі такого на душу Бог положив. Ілі не положив. Якшо не положив, тада брось кісточку і стьни не порть. А як положив, то винімай оттуда малими порціями.

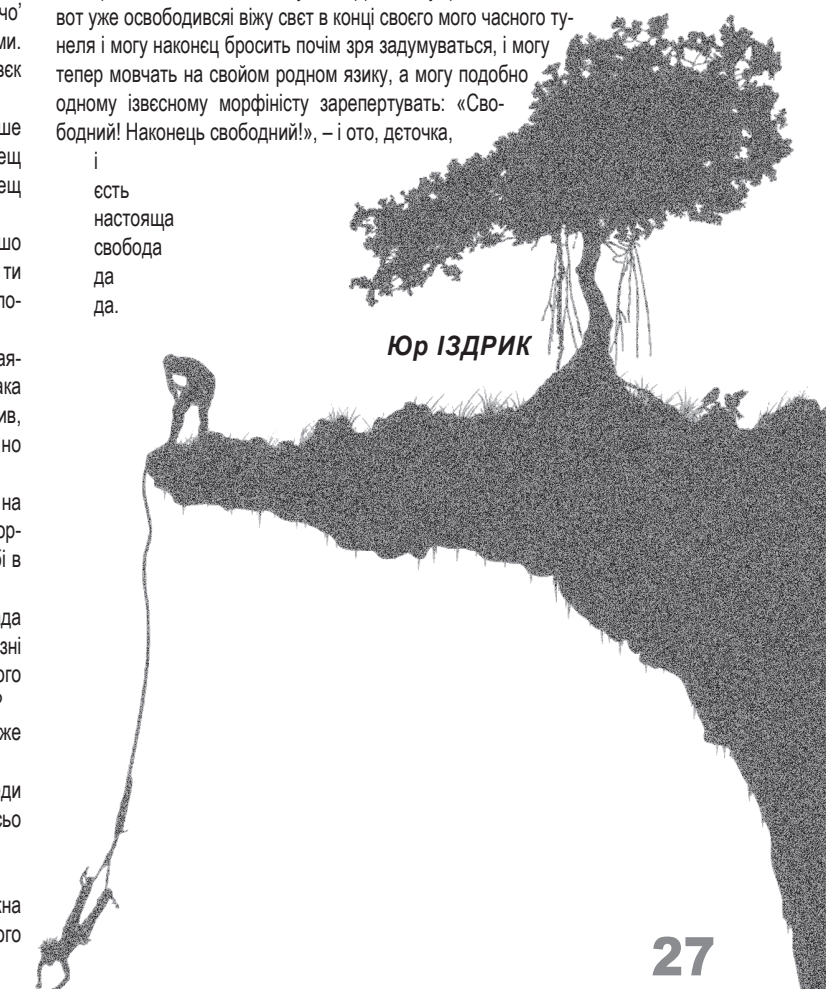
Ну, і де ж тут свобода, скажеш ти. Учисься, нравиться, рассматривать... кому це нужно і зачим стоко напрягаться — облом кругом, сплошной облом і суета сует. І правильно скажеш.

Забудь, рибочка, усьо, шо я тобі тут набалакав, іди-но лучше в футбол погуляй.

А я то вьсо набалакав исключительно з целью освободиться наконец од необходимости задумивацяця над сущностью свободи, і вот уже освободився віжу свет в конці своего мого часного тунеля і могу наконец бросить почім зря задумуваться, і могу тепер мовчать на своейм родном языке, а могу подобно одному ізвесному морфіністу зарепертувать: «Свободный! Наконец свободный!», — і ото, деточка,

і
єсть
настояця
свобода
да
да.

Юр ІЗДРИК

be free!

INVERT

Якогось дня я зрозуміла, що більше так не можу, що не витримую. Я зрозуміла це, коли повертаючись додому після довгого робочого дня, я не могла заснути до середини ночі, коли рвались останні нерви і я зривалась в істерику, коли набрякав і болів мозок. Не голова, а саме мозок. Його хотілося дістати з черепної коробки і покласти в холодильник. Забагато розумової роботи. Я тоді усвідомила, що виходи у мене два: збожеволіти або змінити вид діяльності. Змінити роботу тут було неможливо, тому що треба було платити за житло, а починати щось спочатку було вкрай ризиковано. Тоді я вхопилась за першу ж можливість поїхати на деякий час з України. Я знайшла для себе й інших хороше виправдання, що писатиму книжку про свій досвід. Я не призналась не тільки іншим, але й собі, що просто хотіла втекти, бо стомилась вести постійну напружену боротьбу за виживання. Я захотіла вийти з гри, вирватись зі стрімкого, бурхливого потоку й посидіти спокійно на березі, побути десь на узбіччі. Десь, де мене ніхто не знає.

Я відправилась у швейцарську спільноту для бездомних людей. Я знала, що там на мене чекає фізична робота, і я цьому тишилась. Я хотіла витирати пилюку, мити підлогу, поливати і підрізати квіти, розставляти товар у крамниці, розпаковувати коробки з численними речами, які люди віддавали у спільноту, допомагати розвантажувати вантажівки. Я хотіла розвантажити свій мозок і просто жити. Найперше хотіла я жити просто. Не думати, чим платити наступного місяця за житло, за що купувати їжу або квиток на трамвай. Я могла працювати у спільноті, це і була плата за все вище згадане. І звичайно я не полишала думки написати про це книжку. Для цього, я шукала перш за все людину, яка б свідомо пішла з суспільства, втомлена тримати встановлену кимось планку. Того, хто опинився у спільноті не через відсутність роботи, нездатність забезпечити себе фінансово, не через проблеми з алкоголем або наркотиками, а через свій вільний вибір побути на маргінесі. У певний момент я зрозуміла, що

цією людиною була я сама й одного дня сказала собі, що відтепер я безпритульна. Мені одразу ж полегшало. Було відчуття вільного падіння. Коли немає більше за що триматись, можна розкрити руки і просто летіти, навіть дозволити собі впасти. Я більше не мала нікому нічого доказувати, виправдовувати чиїсь очікування, гнатись за «нормальним» життям, кимось ставати. Я розслабилась і почала просто жити. Я почала знову писати.

Я раділа бути тут і тепер, учитись від хлопців, з якими працювала, базових речей, яких не навчилась в жодному навчальному закладі. Я щодня вчилась у них толерантності, вдячності, терпінню, прийняттю іншого іншим. Вони, тобто ми, були всі такі різні, різного віку, національностей, віросповідань. Ми всі говорили різними мовами, але чудово розумілись, тому що нас об'єднувало щось дуже сильне. Ми розуміли, що тут, на цьому маргінесі, поза суспільством, outside, ми вільні, ми щасливі, ми ні за чим більше не женемося і можемо повністю бути собою. Ми вели себе розкуто, не боялись показувати своїх емоцій, не дивувались, коли хтось під час обіду починав завивати вовком або залазив під стіл і гавкав, як пес, співав на всю кухню або танцював у їдальні. Ми не боялись також сказати суспільству й один одному, що ми ненормальні, виставляти свою ненормальність назовні, приймати її, жити з нею. Ми просто знали, що ми і є якраз найнормальніші з усіх нормальних. Нам не страшно було проявляти наші почуття навіть на очах у стриманих швейцарців, обіймати, робити подарунки, приносити свічки на робоче місце, говорити, що любимо, радіємо присутності один одного. Зрештою, приходило розуміння, що це і є найголовніше, те, заради чого варто жити — ми самі, наша велика взаємна любов, а працюємо ми, просто щоб бути поруч, щоб бути поруч щодня. Від того і робота переставала бути роботою. Ми просто жили. Ми розуміли, що це життя і є насправді inside, а весь великий соціум, розставлений на шаховій дошці, залишився для нас outside. Просто суспільство перевернуло поняття навиворіт, inside out. Ми ж

зробили самі для себе invert. Хоча ми багато працювали і часто стомлювались, адже робота не була легкою, а я не звикла працювати фізично, я все одно добре відпочила і відновила свою втрачену легкість. Це був для мене знак повертатись, виходити назовні. Назад мене віз машиною молодий швейцарець. Він якось між іншим сказав: «я відвезу тебе додому». Я почекала і перепитала його пізніше, чи він не передумав, бо дорога далека. Він був твердий у своєму рішенні, мав якісь свої внутрішні мотиви. Хотів подивитись, що відбувається за межами Швейцарії, outside. Отож на нас чекали два дні дороги. Уже в машині він сказав мені, що поїхав для того, щоб розкрити мою таємницю, хотів знати мій секрет непідробного щастя. Питав, як я можу бути щасливою, маючи такий мінімум, тоді як заможні швейцарці, маючи великі статки, є в переважній більшості глибоко нещасними людьми, а сама Швейцарія посідає друге в світі місце за кількістю самогубств. Я не знала, що йому відповісти, бо не вважала перш за все, що маю мінімум. Бути серед людей, яких я люблю абсолютно безумовною любов'ю, і розуміти, що вони мене люблять так само сильно, чути і відчувати щодня вдячність за те, що я є поруч з ними і бути вдячною їм навзаєм, мати постійну підтримку і тепло, розуміння і прийняття — це здавалось мені не мінімумом, а якраз найбільшим з максимумів. Коли вже ні про що більше мріяти не можеш.

Але йому треба було зрозуміти це самому. А для цього перестати хоч на короткий момент контролювати життя, наївно думаючи, що він тримає всі обставини міцно у своїх руках. Західна Європа і справді дає ілюзію такого контролю. Тоді з часом людина починає думати, що вона дійсно все контролює, іншими словами, що вона виконує функцію Бога. Відбувається заміна Бога на еґо. Від цього пункту і починається invert, хибне уявлення про світ, початок помилки, яка робить помилкою усе життя. Бо нічого ми насправді не контролюємо. А він навіть бензин у своєму баку не зміг проконтролювати і вчасно заправитись. Уже в Польщі на автостраді я чула поруч істеричне: «scheiße, scheiße, scheiße...» Що сталося? Немає пального, немає вже довго жодної заправки, ми не проїдемо більше двох-трьох кілометрів. Сказав, що застрягнути на автостраді без пального є найбільший horror для нього. Я попросила з'їхати в перше ж село, вийшла з машини, знайшла людей і спитала про найближчу заправку. Далі почалась справжня паніка, бо заправку ми проїхали, не помітили поворот, село закінчувалось і дорога вела в ліс. Я намагалась йому пояснити, що ми не в пустелі, а серед людей, у яких можна завжди попросити допомоги і кілька літрів бензину. На щастя, ми доїхали до якогось будівельного майданчика, де стояли молоді кремезні чоловіки. Я вийшла до них спитати, де є найближча заправка, бо ми зовсім не маємо пального. *На скільки вистачить? На 1 кілометр, не більше.* Вони нас довезуть і допоможуть заправитись. Мій швейцарський друг хотів був дати їм за це грошей, але ті відмахнулись і побажали щасливої дороги. До самого кордону він не міг відійти від шоку.

На кордоні на нас чекала довга черга і ніч, а також ще одна несподіванка для мого друга. Як справжній вихований швейцарець він став у загальну чергу, я ніколи до

того не їздила через кордон на авто, а тому не могла йому підказати, що існує інша черга. Але через кілька хвилин до нас підійшли українці і сказали, що ми не мусимо тут стояти, бо для авто з іноземними номерами є інший в'їзд, де машин майже немає. Ці люди знали, що стоятимуть у своїй черзі цілу ніч, але це не завадило їм сказати нам, щоб ми їхали без черги. Цим мій друг був вражений не менше, ніж безкорисливими поляками.

У Львові на нас уже чекала гаряча вечерея у моєї доброї подруги і нові враження для швейцарця. Я сказала йому, що ми мусимо залишити авто на початку вулиці і йти пішки, тому що дорога розбита, а машина надто низька. Але він має спершу забрати всі цінні речі і важливі документи, бо може бути так, що ми повернемось і машини більше не буде. Він спитав, що робити в такому випадку. Я відповіла, що летітиме додому літаком. Я просто хотіла, щоб і він на деякий час пережив вільне падіння.

Наступного дня ми їхали маршрутною до центру, я хотіла показати йому місто зсередини, inside. На одній із зупинок зайшли двоє молодих людей з прозорими пластиковими коробками. Він спитав мене, що це. Я пояснила, що в Україні немає обов'язкового медичного страхування, тому досі діє своєрідний закон джунглів — виживає сильніший. Якщо людина серйозно захворіла і їй терміново потрібна операція, то гроші зазвичай дають рідні, друзі, колеги, а якщо не дають і людина не має потрібної суми, вона помирає. Як альтернатива є організації, які збирають гроші на допомогу людям, які не мають потрібної на операцію суми. Ця ж молодь з прозорими пластиковими коробками для грошей є саме з такої організації. Він був шокований цілковито, адже їх переважно вчать розраховувати тільки на себе і допомагати самому собі. Сказав лише, що швейцарцям є багато чому повчитися в українців і ще сказав, що не думав, що тут живуть нормальні люди, власне, такі самі, як у Швейцарії. Не знаю про його подальшу долю, але думаю, що ця подорож сильно вплинула на його світогляд і він взяв від неї усе, що хотів. Головне, вона допомогла йому хоча б у якійсь мірі здійснити invert.

Я ж, відновивши сили, повернулась до своєї колишньої роботи. Тільки я повернулась уже інакшою, вивернутою в іншу сторону, з розумінням, що є головним і в чому є справжнє щастя. Повертаючись з марґінесу, я подумала, а що як спробувати цей outside перетворити на inside... Зробити повний inside out.

Євгенія Сенік

УКРАЇНСЬКИЙ СЛІД АВСТРАЛІЙСЬКОГО ТРЕНДУ

Ми живемо в непростий час, коли так важливо мати холодну голову. А ще ми живемо в непростому кліматі, де при холодній голові не менш важливо мати теплі ноги. Пам'ятаймо про це, виходячи на майдани відстоювати свої права, бо ворог тільки й чекає, щоб ми змерзли, розійшлися і здалися поодиноці. А, оскільки зима ще попереду, я розповім вам просту історію про тепле взуття. Про угги

Радянська окупація сильно вплинула на свідомість наших людей, тому в Україні угги описують як «валяночки з овчини». Але вони аж ніяк не можуть бути валянками, бо технологія виробництва цього взуття повністю виключає споконвічний російський процес валяння. Натомість, якщо взяти будь-який фейковий угг ви, швидше за все, прочитаєте на ньому слово «AUSTRALIA». От екзотика! Це зручне й практичне взуття походить із країни кенгуру! Проте ноги у «валяночків» ростуть зовсім не звідти.

Сталося так, що на початку ХХ століття гуцула з Ворохти Михайла Гутенюка злидні довели до еміграції. З діда-прадіда він займався вівчарством і став перспективним молодим ґаздою, але того злочасного літа всі вівці вимерли від невідомої пошесті, вовки в лісі роздерли його улюбленого пса Цигана, та ще й дружина зрадила з місцевим опришком. У громаді кепкували з Михайла, бо таку невірну жінку слід було відразу ж затовкти обухом сокири, чого він не зробив. Гутенюк зрозумів, що лишатись на рідних землях немає сенсу і вирішив податися в пошуках щастя за океан.

Раніше він читав у львівській газеті «Діло» про родючі землі Південної Америки та широкі можливості у Сполучених Штатах. Особливо вабила Михайла далека Аргентина. Тож, зібравши пожитки, рушив у Варшаву, купувати квиток на корабель до Нового Світу. Квиток він справді купив, але через метушню в порту Данцига, спричинену навалюю гнаних зі всієї Східної Європи злиднями і передчуттям близької війни емігрантів, Гутенюк сів не на той корабель. Замість Американського континенту 18 квітня 1914 року українець із Ворохти зійшов на землю у порту Мельбурна. Повертати назад вже не було можливості. По кіль-

кох місяцях підсобних робіт мовний бар'єр було подолано. Разом із новим знайомим, вихідцем із Тіролю Гансом Ульбрехтом, Гутенюк рушив далі по Австралії у пошуках кращого життя. Михайло та Ганс обоє були вихідцями з гір, і мріяли на новій землі зайнятися вівчарством.

Невдовзі така можливість з'явилася. У штаті Новий Південний Уельс Гутенюк і Ульбрехт заснували ферму, взявши в оренду частину угідь землевласника Френка Гаррета. Справи йшли більш-менш успішно. Поки в Європі лютувала Перша Світова війна, у господарстві двох емігрантів зростали поголів'я овець. Єдине, що докучало Михайлу, так це австралійський клімат. По-перше літо і зима тут, на протилежному боці Земної кулі, помінялися місцями. На Різдво було дуже спекотно, але за кілька років підприємливий гуцул до цього звик. Найважче йому давалися австралійські зими з червня по серпень. Будинки тутешні не опалювалися, від підлоги постійно віяло холодом, а збудувати власну хату зі зрубу на орендованій землі забороняв договір. Цілу зиму компаньйони не скидали чобіт, а через три місяці нарешті дійшла бандероль з Існбруку. Це фрау Ульбрехт, Гансова мама, прислала теплі вовняні гетри. І тут Михайлові сяйнула геніальна ідея.

Наступної зими він пошив собі з овечої шкурки прості чуні, подібні до тих, в яких малим лазив по батьківській хаті. Невдовзі такі ж довелося пошити і для Ганса, бо прислані з австрійських Альп вовняні гетри за літо поїла австралійська цикада.

Якось серед зими орендар завітав до хлопців і побачив, що вони ходять по хаті у м'якому теплому взутті. Гаррет попросив пошити таке ж для всієї його родини і згодом чутка про нове взуття розійшлася околицею. Замовлень було так багато, що Гутенюк підключив Ульбрехта до виробництва

взуття, а згодом вони почали наймати робітників. У спілці з Френком Гарретом Гутенюк і Ульбрехт відкрили крамницю у містечку Брокен Хілл. В місцевому архіві збереглася фотографія, датована 20 листопада 1918р. На ній видно трьох чоловіків перед вітриною: молодого русявого арійця, вусатого брюнета з гострим носом та старшого кремезного бороданя. Вгорі шильда із написом «Ulbrecht-Guteniuk-Garreth». Клеймо з аббревіатурою перших літер прізвищ компаньйони ставили на кожну пару взуття. Через 10 років взуття марки «UGG» носила вся Австралія.

Але шляхи компаньйонів раптово розійшлися. В 30-х роках Ульбрехт продав свою частку бізнесу Михайлу і Френку та повернувся на батьківщину, спокусившись обіцянками Гітлера побудувати нову Європу.

Другий шлюб Гутенюка із австралійкою Герріет Мюррей розвалився знову ж таки, через зраду дружини. Громада, яка складалася переважно з нащадків висланих до Австралії злочинців, взяла Михайла на кпини. Бо таку невірну жінку годилося затовкти обухом сокири, чого Гутенюк знову не зробив. Він розумів, що в Австралії більше нічого не здобути, тому, продавши Гаррету свою половину бізнесу, з немалим капіталом вирушив до омріяної Аргентини. Там Гутенюк без проблем купив землю, заклав ранчо і почав вирощувати бавовну та маніок.

Хоча в еміграції Гутенюк прожив осторонь двох світових воєн, помер він якраз від кулі. А сталося це ось як. Наприкінці сорокових на ранчо вже немолодого Гутенюка раптом приїхав Ганс Ульбрехт. Добряче покоцаний роками, Ганс просив пустити його пожити деякий час. Відновити сили на благословенній аргентинській землі, бо у Європі дуже тяжко. Михайло з радістю прийняв колишнього компаньйона і побратима по еміграції. Тим більше, що мешкав на ранчо він сам. Втретє одружуватися Михайло Гутенюк не став, пообіцявши собі до кінця життя не зв'язуватися з бабським кодлом. Так Ганс замешкав на ранчо, а разом з ним поселилась якась тривога. Ульбрехт просив Гутенюка нікому не називати його імені і показав документи якогось Тоомаса Льюффа. Він нікуди не ходив, ні з ким, крім Михайла не спілкувався.

Одної ночі Михайло прокинувся від шуму з Гансової кімнати. Якись невідомий заліз через вікно і впритул застрелив Ульбрехта. Наступна куля дісталася Гутенюку, який саме забіг подивитися, що трапилось.

Злочинця невдовзі знайшли. Ним виявився 30-ти річний Рафаель Розенблум. Він пояснив,

що застреливши Ульбрехта, помстився за злочини нацизму, а Гутенюка начебто убив випадково, з метою самооборони. Оскільки вбивця визнав свою провину і всіляко сприяв слідству, вирок суттєво пом'якшили. Відсидівши 12 років у в'язниці Буенос-Айреса, Розенблум вийшов на свободу і повернувся на історичну батьківщину. Він оселився в Хайфі, де доживав віку у будиночку на березі моря, люб'язно наданому урядом.

Френк Гаррет, вже будучи 80-літнім дідом, продав свій бізнес і розділив капітал порівну між численними дітьми. Тут і закінчується правдива історія австралійських уггів і починається історія бренду з новим тлумачення назви. Ви можете її навікіпедити. От тільки ніхто не знає, що у Ендрю Гаррета, наймолодшого Френкового сина ще й по сьогодні зберігаються одні з перших уггів, пошиті Михайлом Гутенюком.

Я б могла сказати, що для українця героями можуть бути не лише Борці й Провідники, а звичайні люди праці, як-от Михайло Гутенюк, який взув Австралію. Але я не хочу, щоб ви у цій історії шукали якоїсь моралі. Тому, просто, не будьте валянками.

Оксана Васьків-Кукул

ЛІТРЕЦЕНЗІЇ

Розділ 1. Ctrl+Alt+Медисон
Ти тринадцятирічна дівчинка і ти надієголік. Ти потрапила у пастку і тепер тобі нудно. У тебе пласкі груди, короткозорість і низька самооцінка (як в одного знайомого мені дорослого дядьки, імені котрого – з етичних міркувань – не оголошуватиму. Втім, не про нього мова). Волейбол, манікюр і дурнуваті веселощі – не для тебе. Адже ти – товста. Про таких кажуть – справжнісінька свинюка. В кращому випадку – багатогранна особистість із великою вагою. В гіршому – Ненажера фон Ненажердт. А ще – ти мертва. «Тринадцять років – саме той час, коли люди досягають найбільшого розквіту з погляду інтелекту, особистості й відваги. Як тільки в дівчат починаються «червоні дні календаря», а в хлопців – «нічні несподіванки», вони миттєво забувають про свої видатні академічні здібності й таланти». Всі свої вміння ти взяла з собою. Всі свої місячні, цноту й підліткові фіглі-міглі. Отже, для тебе все тільки починається. Ти Медисон Квітка Пустелі Роза Паркс Койот Трікстер Спенсер, тобі тринадцять і ти потрапила до Пекла. Ну що ж, приємного відпочинку!

Розділ 2. Сатана – король брехні
Ти тут, Медисон? Це я, Сатана. Ти тільки-но прибула до Пекла, і я знаю, чому. Ти проклята. А чи знаєш, за що тебе прокляли? Мені цікаво почути твою думку. Навіть, якщо ти сумніватимешся у моєму існуванні. Втім, ти не кінокритик чи рецензент, які справді вірять в те, буцім Пекла не існує, а звичайнісінька людинка жіночої статі. Отож, я слухаю тебе. Я хочу, аби ти взяла олівець й до найменшого неприємного спогаду описала своє Огидне Визнання на неспаленому папері, який видадуть тобі мої підлегли. Себто, демони. Я хочу, аби ти усвідомила, що ти мертва і що для тебе вже немає вороття на землю. Не існує жодних воскресителів, які змогли б повернути тебе до життя. Так, смерть – це найбільший жарт усіх часів. Це Одна Велика Помилка, яку ні ти, Медисон, ані й інші прокляті, ніколи не планують зробити, але однаково трапляють до воріт Аїду з недоумкуватим виразом обличчя: «Я ж лише перейшов (перейшла) дорогу на червоне світло». А насправді, дивитися телевизор чи мандрувати Інтернетом – це вже така собі репетиція перебування у стані смерті. Тож годі скиглити й влаштувати котячі концерти! Якою б неприємною не була б смерть, в ній є один гарний момент: вона одноразова. Оразу після неї біль минає.

Розділ 3. Штаб-квартира Пекла, або Чорний лімузин
Твоє подорож Пеклом почнеться з океанів пекучо-гарячого блювотиння, зі смердючого запаху сірки, з змар гудючої мошкари та летючих кажанів-вампірів. Ти проходитемеш повз величні каскадні водоспади екскрементів, тебе оточуватиме пустеля лупи, а великі рівнини битого скла заженуть тебе у катанонічний ступор. Тиняючись Аїдом, тобі траплятимуться туристично-привабливі об'єкти: озеро протухлого поту, ріка менструальної крові, болото паруючої сперми. Хоч-не-хоч, але ти видиратимешся на скелі використаних лез для гоління, йтимеш

полониною одноразових пелюшок й захоплюватимешся принадними пагорбами обрізків нігтів. Не лякайся, коли побачиш дещо, схоже на гібрида свині, акули й педофіла. Це один із безлічі демонів, які допомагають позбутися згубної звички до життя. Щось на зразок медсестри у стаціонарному відділенні в клініці смерті. Так, Пекло – одне з найбільш успішних підприємств в історії. Пекло – просто досвід, який отримують смертні, чудово розуміючи, що задоволення полягає саме у шкідливості цього досвіду. Інакше кажучи, Пекло – саме те місце, де варто ризикнути.

Розділ 4. Тисяча слів на тему «Ким ти себе бачиш?»
Можете повірити, що Медисон Спенсер розповість вам про себе геть усе, окрім правди.

Сатана

Якщо ви гадаєте, що ця книга описує панк-рух у Фінляндії, то помиляється. «Гельсінкі» – це назва бару, де працює головний герой «Останніх днів...». Себто, я. Так, я є головним героєм цього роману. Це історія мого життя, якщо хочете. Історія мого генделику під назвою «Гельсінкі». Відверта розповідь про моїх друзів. Дивовижна історія нашого панківського дитинства. До речі, я – Оле.

Саме у Гельсінкі мав скінчитися тур гурту «Автомат», в якому я грав на гітарі, а Франк – на бас-гітарі та вокалі. Франк – це другий і останній учасник «Автомату». Нашим ударником була драм-машина, яку ми самі склепали. Драм-машина барабанила або швидко або ще швидше, ну і, відповідно, наші пісні були або швидкими, або ще швидшими. На концертах ми вкладалися всього в півгодини. Ми співали свої пісні плюс переробки з «Sex Pistols» та «Die Toten Hosen»; звичайно ж, з власними текстами. Назву для гурту обирали поступово. Спершу ми назвалися «The Sex Pistols Zwei», потім скоротили до «The S.», і вже після того перейменувалися на «Automat». «Автомат». Це звучало просто і твердо. А наш стиль ми обізвавали «сильний вуличний індастріал». Можливо, усе це відбувалося трохи інакше. Головне, що це весь час була лише гра. І хоча тоді ми вже грали на репетиціях, та панками на той час ще точно не були і навіть не виглядали, як панки. Справжніх панків із нас зробила якраз Чехословацьчина. Бути на першому офіційному концерті «Die Toten Hosen» в комуністичній країні – це просто обов'язок, якщо ти відчував свою причетність до анархії та шкідливого декадентського індивідуалізму (або був членом триакордної урбаністично-пасторальної підвальної общини, хе-хе). Зрештою, все хороше було панком. Дівчата. Їжа. Пиво. Кайф. Злість. Свобода. Хороший концерт. Усе було панком. Чесне піонерське! Чи радше чесне панківське!

Ми слухали «Hrdinove Nove Fronty» («Герої Нового Фронту»), – єдиний хороший чеський панк-гурт, створений в 1985 році в Іглаві, – і мріяли про панківський переворот, коли по радіо транслюватимуть

тільки «H.N.F.» і «Pistols», а не Карела Гота й Міхала Давіда, а всі люди на вулиці також будуть панками. Потім були пражани «Visací Zamek» і «S-Bahn», теплицькі гурти «P.O.P.S.», «A.S.P.» і «Hluchy Telefon»; частково – «Plastic People» і «Garaz». Польща – «Moskwa», «Dezertner», «Armia» і «Siekiera». Словаччина – «Zona A». Німеччина – «Die Toten Hosen» і «D.A.F.». Англія – «Sex Pistols», «The Clash», «The Damned», «Joy Division», «Bauhaus», «The Sisters Of Mercy», «The Cure» та «Siouxsie And The Banshees». Шотландія – «The Exploited». Штати – «Ramones» і «Dead Kennedys». Ну, а потім мали б бути Гельсінкі. Куди ми ніколи не доїхали. Франк сказав мені: «Якщо раптом ми більше не побачимося, це було б прекрасно». Тож я доїхав сам, і це було моє власне Гельсінкі. Я запустив бар, а Рудіш написав про це роман. Та от тільки мені всі ці речі по цимбалах.

Макс «Оле» Ольга

ВІЙНА! УВАГА НЕ ПАНІКУВАТИ!

Ніч в Лісабоні
(Die Nacht von Lissabon, 1962, von Erich Maria Remarque)

Читати книгу – це ніби проживати ще одне життя. Про Ремарка не скажеш влучніше. Трагічний романтик, закоханий у життя, заглиблений у нього всіма атомами свого тіла, розповідає ще одну, особливу історію. Від якої, як завше, кров холодне у жилах. А стукіт серця не дає заснути, допоки не дочитаєш до кінця.

Це історія однієї любові. Історія двох закоханих, які крім них самих не мають більше нічого. Та не все так просто у Ремарка. Справжні почуття загартовані п'ятилітньою розлукою. Арештами. Суворим режимом таборів. Переслідуваннями. Емігрантським життям на колесах. Безгрошів'ям. Холодом. Голодом. Неухильною війною.

Як бути двом загубленим людям, без своєї батьківщини, під прицілом війни? До того ж, в паніці людині здається, що на неї направлені всі прожектори і весь світ тільки тим і живе, аби знайти її. Залишається лише чудо. У переслідуванні й небезпеці, у відчаї, якраз і починаєш вірити у диво, інакше неможливо вижити. Коли переживаєш дивовижне, воно ніколи не буває повним, тільки спогади роблять його такими. Закохані живуть поза часом. Якщо все затоплено почуттями, місяця для часу не зостається. Гарячка поневірянь, страх, жахи переслідувань, хвороба – все це можна подолати, якщо є задля кого.

А хвилини для щастя залишаються все менше. До того ж воно стискається, стирається зі спогадів. Ніби дешева тканина після прання. А вже в житті, вважає Еріх Марія, більше біди, ніж радості. І те, що життя триває не вічно, – просто милосердя.

Найбільш зворушливий, як на мене, наступний момент у книжці. Ув'язнена у таборі Елен передає в інший табір їжу своєму чоловікові. Натомість Шварц, після втечі з тюрми, аби побачити кохану, робить шалений вчинок. Переодягається електриком і йде шукати серед ув'язнених жінок свою Елен.

Про всі перипетії життя емігранта, загнаного як дикий звір, несподівану удачу та раптову втрату, яка виїдає гангреною душу, головний герой розповідає випадковому супутнику за вином за коротку лісабонську ніч на березі Тахо.

Загалом, книжка – це гімн життю. І в ньому не лише важливі ті речі, яким ми надаємо значення. Сенс життя по-ремарківськи – ЖИТИ! А ви думаєте інакше?

Ольга Зеліско

ЗРОБИТИ ВИБІР. ЖИТИ ІНАКШЕ

понеділок

коли вранці вибігаєш з дому, ледь запхнувши сніданок і попихаючи його на бігу пальцем, щоб не вийшов назад. коли штовхаєшся у маршрутках. коли цілий день намотуєш кола, як білка. коли розставляєш всі крапки над «і». коли знайомишся з новими людьми. коли прилазиш після роботи додому пізно, змучений, ледь встигнувши на останню маршрутку чи все ж на таксі. тоді відчуваєш, як пульсує кров у твоїх жилах. і як повз мінає твоє життя.

облом

у моєму дитинстві до нас приходили дивні люди, які хотіли чомусь багато говорити про релігію. правда, батьки їх і на поріг не пускали. проте після відвідин залишалися різні книжечки. ні, не «вартова башта», то вже пізніше вони приносили, а брошури з фотографіями усміхнених тверезих рок-музикантів і написом ДЛЯ ЧОГО ТИ ЖИВЕШ? у 8-9 років цікавишся не просто всім, а хочеться знати і якісь вже «світотрядні істини». тож на моє питання «для чого ми живемо?» ніхто з дорослих толком не відповідав. тож брошура виявилася дуже доречною. але там, крім розповідей колишніх наркоманів-музикантів, хворих і людей з дуже поганими звичками про те, як вони повернулися, знайшли бога і це змінило їхнє життя, більше нічого не було. ніякої конкретної відповіді. нині спитала друга, чи усвідомив він свій сенс життя. його відповідь: грати у рок-групі і концертувати. схоже, він знайшов свого бога. а в мене ПИТАННЯ – у якому віці його знаходять і чи він тільки один, може їх кілька? я про сенси.

автобус

чотири години в автобусі через пустелю синайського півострова. море. сонце. пальми. в обличчя морський бриз. тіло реінкарнується відразу після того, як нога ступає на цю теплу землю. хочеться тут залишитись. дехто це зробив. покинув ненависну роботу. нібито перспективну кар'єру. тісну орендовану квартиру. холодну зиму. заради сонячного егіпту. і свободи. хтось тут водить російськомовних туристів. хтось підробляє аніматором.

таке

тож лягатиму спати з відчуттям, що нині виграла у марафон з життям. і завтра – новий забіг. непередбачуваний. не знаєш, хто кого зробить. ти життя, чи життя – тебе.

fille orange

T · I · M · E · L · I · N · E · S

Ростислав Шпук

8 грудня
Пропоную загальнонаціональний компроміс: на звільнений постамент поставити Овоча і залити бетоном. Не буде ж чечетов проти пам'ятника вождю?

13 грудня
Слава маці – Смерть пирогам!

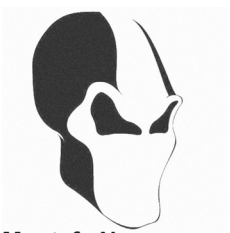
Vlodko Khitsyak

13 грудня
Жінки такі жінки:) Вчора одна дівчина протягом кількох годин розносила чай на височенних каблуках. А ви кажете: респіратори, каски...

Ivan Semesyuk

14 грудня
Я вот только одного понять не могу. Ведь живут без Донбаса (который всех кормит) десятки стран. Как они вообще выживают – ума не приложу? Откуда у них вообще ВВП берется? Загадка.

Mustafa Nayyem

15 грудня
Я другой такой страны не знаю, где секретарь Совета национальной безопасности и обороны лично руководит установкой новогодней елки.

Iryna Magdysz

15 грудня
Поміж революціями, дорогі майданники, проведіть вишколи для комунальників з прибирання снігу. Знадобиться у мирний час.

17 грудня
Увага, увага, ще шопка у Львові стоїть без символіки, тризубів і Юлі. Неподобство! Негайно Йосипу в руки тризубець, а немовлятку на голівку європейський зірковий віночок.

Oksana Vaskiv-Kukul

14 грудня
пацани, вам не понять цього

14 грудня
не знаю як вам, а мені тут втілюється роман Андруховича "Рекреації", кожен день якісь нові епізоди Свята Воскресаючого Духу, от сьогодні матеріалізувався "свинський бльондин, комсомольський вата"

23 грудня
возглавіть штоб обезглавіть

Ira Lepska

3 грудня
львів'яни, які в києві, поки що нема чого вертатися, бо в нас тут сухий закон ввели

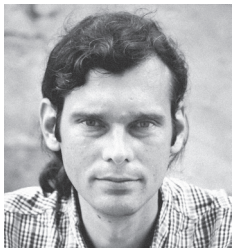
1 грудня
все-таки, мітинги у львові - такі як треба. помолились, а тоді давай кричати "янукович, шоб ти здох"

17 грудня
дівчаче: якщо доведеться святкувати новий рік на майдані, то принаймні не треба буде заморочуватись з платтям

23 грудня
ну що, предсказанія мольфарів на счот президента по-малу справджуються. upd. *склала руки і жде*

T • I • M • E • L • I • N • E • S

Юрко Дячишин

15 грудня

На Євромайдані мені часом здається що я на Площі Ринок у Львові, всі тут!

Petro Nek

13 грудня

Як там казали в Діамантовій руці «наши люди на революцію на хундаях не ездят»

Буду завтра в обід в Києві.

Igor Bezhluk

13 грудня

дивлячись так званий “круглий стіл”, я здається розкусив тактику Азірива – якщо опозиція не погодиться на всі його умови, він буде читати ще годину)))

Olexa Mann

13 грудня

Ще один плюс всієї цієї колотнечі, що ми називаємо Революція, це те, що ти можеш ближче роззнайомитися і спілкуватись з людьми, яких ти взагалі по-життю вважав видатними і чесними. От це дійсно перевага і перемога.

Andriy Bondar

3 грудня

“Тітушки” – як “герострати”. От пацану пощастило. Ввійшов не просто в історію. Ввійшов у мову. Це надійніше за історію. Бо історія може стертисть і забутисть. Мова – ніколи.

23 грудня

Варто бажати не смерті, а дисфункціональності. Це по-європейському.

Vira Baldyniuk

16 грудня

– Вже були марш мільйона і марш гідності. Опозиції доведеться перебрати ще багато чеснот – марш любові, марш справедливості, марш єдності...

– Марш додому.

Nastya Melnychenko

15 грудня

Я собі в уяві змодельовала моменти життя Вадима Тітушка. От приходить він будь-куди, йому:

– Ваше прізвище?

А він такий...

– Кггггггг

Думаю, змініть скоро. Якщо вже не змінив.

Comrade Molotov

17 грудня

Янукович пообіцяв українцям легкі подорожі в Росію... коли моїх родичів в сибір вивозили то вони за проїзд не платили

8 грудня

я так думаю лєнін не міг на то всьо більше дивитись і знепритомнів
НАРЕШТІ!!!!

T · I · M · E · L · I · N · E · S

Юр Іздрик

псевдофейк: кароче все умерлі

17 грудня

Орест Форко

Путін думає, що вигідно купив Україну, Янукович думає, що вигідно продав. Бог, тим часом, сміється з їхніх планів і любується Майданом.

17 грудня

Marjana Savka

Кожному фрукту свой срок - сказав Батя. Ох, Бог все чує.

19 грудня

Тетяна Гонченко

Гадаю, той, хто виклав відео Портнікова і не підозрював, наскільки це наблизить нас до Європи) Стільки людей різко вилікувались від гомофобії і почали писати на тему "яка різниця, хто з ким спить?" Прекрасно)))

20 грудня

Bohdan Kutieпов

Євромайдан не програв! Він УЖЕ виграв. Як би він не закінчився і коли б він не закінчився – він уже виграний. Головна перемога- про українців більше ніхто ніколи не скаже "моя хата скраю". І не доведи Господи якісь гнилі рухи - чи з влади, чи з опозиції – люди знов зберуться за кілька годин.

20 грудня

T · I · M · E · L · I · N · E · S

Karpa Irena

Яка там середня тривалість життя чоловіків в Україні? 66? А Підарешту Федоровичу кіло? 64? Ого.. З таким минулим я б на його місці вдарилася в епікурейство - кожен день би жила, як останній....)))

19 грудня

Цікаво, які останнім часом рейтинги безневинної півці Йолки?..

20 грудня

Eliash Strongowski

а, і цеє, тема ялинок і йолок виснажила мене настільки, що в хаті не буде жодної.

22 грудня

Mykola Shpakovsky

Патріот тепер той, чий одяг пахне Євромайданом.

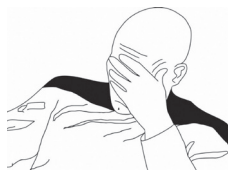
13 грудня

Mariana Maksymiak

коли ми вступимо в тайожний союз, тільки одній Оксані Марченко буде дозволено носити кружевні труси.

26 грудня

Костя Смолянинов

Лента скучнеє на очах. Пойду прочитаю чё-нить бумажного.

16 грудня

Як Ви можете допомогти бездомній людині?

Просто відірвіть цей купон і віддайте людині, яка потребує інформації.

ДЕ ПОЇСТИ?

День	Час	Адреса	Організація
Понеділок	13:00	вул. Б.Хмельницького, 189а	Згромадження «Мілес Єзу»
Вівторок	12:00	пр-т Червоної Калини, 127а	Християнсько-Євангельська Церква «Божий мир»
	13:00	вул. Б.Хмельницького, 189а	Згромадження «Мілес Єзу»
	12:00	вул. Слобідська, 1а (бічна вул. Зеленої)	Християнсько-Пресвітеріанська Церква
Середа	12:00	вул. Мельника, 8	Церква «Християнська надія»
	13:00	вул. Б.Хмельницького, 189а	Згромадження «Мілес Єзу»
	13:00	кінотеатр «Сокіл» (вул. В. Великого, 14а)	Громадська організація «Нагодуй голодного»
	14:00	біля палацу ім. Г. Хоткевича	Церква «Осанна»
Четвер	12:00	вул. Миколайчука, 8	Церква «Християнська надія»
	12:00	пр-т Червоної Калини, 127а	Християнсько-Євангельська Церква «Божий мир»
	12:00	вул. Слобідська, 1а (бічна вул. Зеленої)	Християнсько-Пресвітеріанська Церква
	13:00	вул. Б.Хмельницького, 189а	Згромадження «Мілес Єзу»
	14:00	Сквер біля Порохової вежі	ЛМГО «Спільнота взаємодопомоги «Оселя»
	18:30 - 19:00	Піший патруль: Порохова вежа – ц-ва Преображення – ц-ва св. Андрія – вул. Банківська – ц-ва Ольги Єлизавети	Спільнота Святого Егідія
П'ятниця	13:00	вул. Б.Хмельницького, 189а	Згромадження «Мілес Єзу»
	14:00	Рясне-1 сквер біля супермаркету «ВАМ»	Християнсько-Пресвітеріанська Церква
	15:00	сквер біля Порохової вежі	Пресвітеріанська Церква
Субота	13:00	вул. Б.Хмельницького, 189а	Згромадження «Мілес Єзу»
	14:00	біля палацу ім. Г. Хоткевича	Церква «Осанна»
	13:30 - 14:00	Піший патруль: Порохова вежа – ц-ва Преображення – ц-ва св. Андрія – вул. Банківська	Спільнота Святого Егідія
Неділя	13:00	вул. Б.Хмельницького, 189а	Згромадження «Мілес Єзу»

Де отримати теплий одяг:

вул. Кирилівська, 3 а,
Львівський міський соціальний центр, 16.00 - 18.00
Тел.: (032) 233-10-49 (гаряча лінія)

Львів – Винники, вул. Винниченка, 3
(бічна Миколайчука, «Галактика»)
Понеділок – П'ятниця, 10:00–13:00,
«Осередок Кофоеда» («Оселя»)

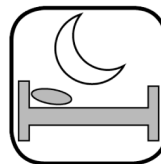
Де помитися, підстригтися і випрати речі:

Львів – Винники, вул. Винниченка, 3
(бічна Миколайчука, «Галактика»)
Понеділок - П'ятниця 9:00 - 14:00
«Осередок Кофоеда» («Оселя»)

Де переночувати:

вул. Кирилівська, 3 а,
Львівський міський соціальний центр, 18.00 - 20.00
Тел.: (032) 233-10-49 (гаряча лінія)

Де отримати реєстрацію та відновити паспорт:

вул. Кирилівська, 3 а,
Львівський міський соціальний центр
(юридичні консультації, відновлення втрачених документів,
постановка на облік, реєстрація за переважним
місцезнаходженням).
Тел.: (032) 233-14-79, 233-10-49.

Де можна поступово відновити своє життя?

м. Львів-Винники, вул. І. Франка, 69.
Спільнота взаємодопомоги «Оселя»
(життя в спільноті, праця для свого утримання,
навчання та допомога іншим)

ДОПОМОЖІТЬ НАМ ДОПОМАГАТИ ІНШИМ та дайте друге життя речам, які Вам більше не потрібні!

Спільнота «Емаус-Оселя» збирає від населення вживані, непотрібні їм речі, сортує, ремонтує, надає нового вигляду та реалізує у Благодійній крамничці «Емаус – Оселя».

Таким чином ми вберігаємо речі від того, щоб вони не були викинутими на смітник, в той час, коли вони ще можуть послужити іншим.

Якщо у Вас є непотрібні меблі, одяг, посуд, побутова техніка,
не викидайте – зателефонуйте нам:

296-33-03

Благодійна крамничка «Емаус – Оселя»

Вул. І. Франка, 46. м. Винники
(навпроти готелю «Святослав»)

*Пн. 11.00 – 19.00,
Вт-сб. 10.00 – 19.00*

Тут ви можете придбати вживані речі і таким чином допомогти без-притульним людям!

Завдяки Вашій допомозі 25 людей мають можливість проживати і працювати в Спільноті, близько 20 осіб щодня користуватися послугами Осередку підтримки бездомних людей, і 100 осіб кожного тижня отримувати гарячі обіди в центрі міста!

*Дякуємо всім, хто
щдро віддає свої речі
для допомоги іншим!*

www.emaus-oselya.org

#24

просто
НЕБА

придбавши цей журнал,
ви допоможете
бездомним людям

**КОМФОРТ
СВОБОДИ**

придбавши цей журнал, ви допоможете бездомним людям